

NZS W LATACH 1980–1981

Po zamordowaniu z inspiracji Służby Bezpieczeństwa Stanisława Pyjasa – studenta Uniwersytetu Jagiellońskiego zaangażowanego w działalność opozycyjną, młodzież akademicka Krakowa powołała 15 maja 1977 roku niezależny Studencki Komitet Solidarności, którego jednym z celów było dążenie do *zainicjowania prac nad utworzeniem autentycznej i niezależnej reprezentacji studenckiej*. Ziszczyć się to dopiero trzy lata później, po sierpniowych strajkach 1980 roku, kiedy narodziło się Niezależne Zrzeszenie Studentów. W Krakowie jego załączki pojawiły się 15 września na Uniwersytecie Jagiellońskim, a w ciągu następnego pięciu dni także na kolejnych krakowskich uczelniach: Akademii Górniczo-Hutniczej, Akademii Muzycznej, Politechnice Krakowskiej, Akademii Medycznej, Akademii Ekonomicznej, Akademii Sztuk Pięknych.

22 września 1980 roku przed Collegium Broscianum UJ przy ulicy Grodzkiej studenci zwołali wiec swojej nowej, niezależnej organizacji, mającej przełamać monopol podporządkowanego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej Socjalistycznego Związku Studentów Polskich. Jednocześnie organizowano spotkania, których celem było doprowadzenie do powstania jednej, ogólnopolskiej, niezależnej organizacji studenckiej oraz dyskusja nad kształtem jej statutu. Krakowscy studenci opowiadali się za rejestracją poszczególnych organizacji na szczeblu uczelni (odrębne statuty), a następnie powołaniem ich federacji, co nie zyskało jednak poparcia przedstawicieli innych szkół wyższych. Skutkiem tej różnicy zdań był brak przedstawicieli Krakowa w wyłonionym w październiku 1980 roku Ogólnopolskim Komitecie Założycielskim NZS. Młodzież z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Politechniki Krakowskiej, Akademii Medycznej oraz Akademii Rolniczej złożyła do rejestracji osobne statuty uczelniane. Ostatecznie dopiero w styczniu 1981 roku reprezentanci krakowskich szkół wyższych znaleźli się w OKZ. Pojawiające się spory nie zahamowały jednak szybkiego rozwoju Zrzeszenia na poszczególnych uczelniach, a Kraków stał się niebawem jednym z jego najsilniejszych ośrodków. NZS prowadził nie tylko działalność organizacyjną, ale także oświatową – zorganizował Klub Myśli Patriotycznej „Jagiellonia”, wydawał pisma, powołał wydawnictwo.

Niemniej zmagania o rejestrację organizacji wciąż trwały. W styczniu 1981 roku ich punkt ciężkości przeniósł się na uczelnie Łodzi. W następnych tygodniach strajk studentów łódzkich poparły wszystkie ośrodki akademickie kraju, także krakowski, gdzie naukę przerwali między innymi studenci Akademii Ekonomicznej, Akademii Rolniczej, Akademii Wychowania Fizycznego, Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Ostatecznie 17 lutego 1981 roku Niezależne Zrzeszenie Studentów zostało zarejestrowane.

Zakończeniem etapu tworzenia struktur NZS był jego I Zjazd, rozpoczęty 3 kwietnia 1981 roku w Krakowie. 264 delegatów reprezentujących 80 tysięcy członków z 77 uczelni wybrało na nim Krajową Komisję Koordynacyjną NZS, desygnując na jej przewodniczącego studenta UJ – Jarosława Guzego. Członkami KKK

NZS z Krakowa zostali także: Bogdan Klich (z AM) oraz Jan Maria Rokita i Jacek Rakowiecki (obaj z UJ); ten ostatni wszedł przy tym do prezydium. Podczas czterodniowych obrad dyskutowano nad dwiema koncepcjami profilu organizacji. Środowisko warszawskie chciało skupić się na działaniach rewindykacyjnych odnośnie do praw społecznych, na walce o poszerzenie autonomii i samorządności uczelni wyższych oraz wolności badań naukowych. Z kolei reprezentujący UJ Jarosław Zadencki przygotował projekt, zgodnie z którym Zrzeszenie miało stać się organizacją polityczną odnoszącą się do tradycji niepodległościowej, działającą na rzecz odbudowy tożsamości narodowej osłabionej wymordowaniem podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu polskich elit, a następnie wieloletnimi rządami komunistów. Żadna z tych koncepcji nie zyskała jednak poparcia większości i I Zjazd NZS skupił się na sprawach bieżących.

Niezależne Zrzeszenie Studentów aktywnie zaangażowało się w obronę więźniów politycznych, których zwolnienie gwarantował czwarty postulat Porozumienia Gdańskiego podpisanego 31 sierpnia 1980 roku. Wbrew niemu w aresztach przetrzymywano między innymi przywódców Konfederacji Polski Niepodległej. Zrzeszenie inicjowało zbieranie podpisów pod listami protestacyjnymi, organizowało akcje plakatowe. Jego działacze wchodziłi w skład pojawiających się w tym czasie Komitetów Obrony Więzionych za Przekonania i tworzyli Studenckie Komitety Obrony Więzionych za Przekonania. 25 maja 1981 roku w całej Polsce zorganizowano marsze protestacyjne – pod hasłem *Uwolnić więźniów politycznych* ulicami Krakowa przeszło wówczas kilka tysięcy studentów.

Krakowski NZS współorganizował także „biały marsz”, zakończony mszą św. w intencji rannego w zamachu Ojca Świętego Jana Pawła II. 17 maja 1981 roku z krakowskich Błoni na Rynek Główny przeszło około kilkaset tysięcy ubranych na biało studentów i mieszkańców Krakowa.

Przed wszystkim jednak Zrzeszenie koncentrowało się na zmaganiach na rzecz samorządności i autonomii uczelni wyższych. Domagano się nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, dopuszczenia reprezentacji młodzieży akademickiej do ciał kolegialnych, zaprzestania indoktrynacji ideologią komunistyczną. Studenci aktywnie uczestniczyli w dyskusjach i pracach nad nową ustawą o szkolnictwie wyższym. Nie zapomniano także o kwestiach ekonomicznych – zwiększeniu stypendiów, przyznawaniu nagród wyłącznie za wyniki w nauce a nie za zaangażowanie polityczne po stronie władzy itp.

Tymczasem 12 listopada 1981 roku na uczelniach krakowskich, podobnie jak w pozostałych ośrodkach akademickich, rozpoczęły się strajki okupacyjne, solidaryzujące się ze studentami Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Radomiu, gdzie w sposób niedemokratyczny przeprowadzono wybór rektora. Protest ten zakończył się tuż przed wprowadzeniem stanu wojennego.

NZS

POCZĄTEK

Od lewej: Wojciech Modelski, Marek Płaszewski, Jarosław Zadencki, Łukasz Świerz, NN, Grzegorz Małkiewicz, Anna Smolarczyk-Zechenter, Maria Michniewicz-Zadencka, NN, NN, Jan Maria Rokita, Krzysztof Krzysztofiak

Spotkanie założycielskie NZS UJ, 22 września 1980 r. (zbiory FCDCN)

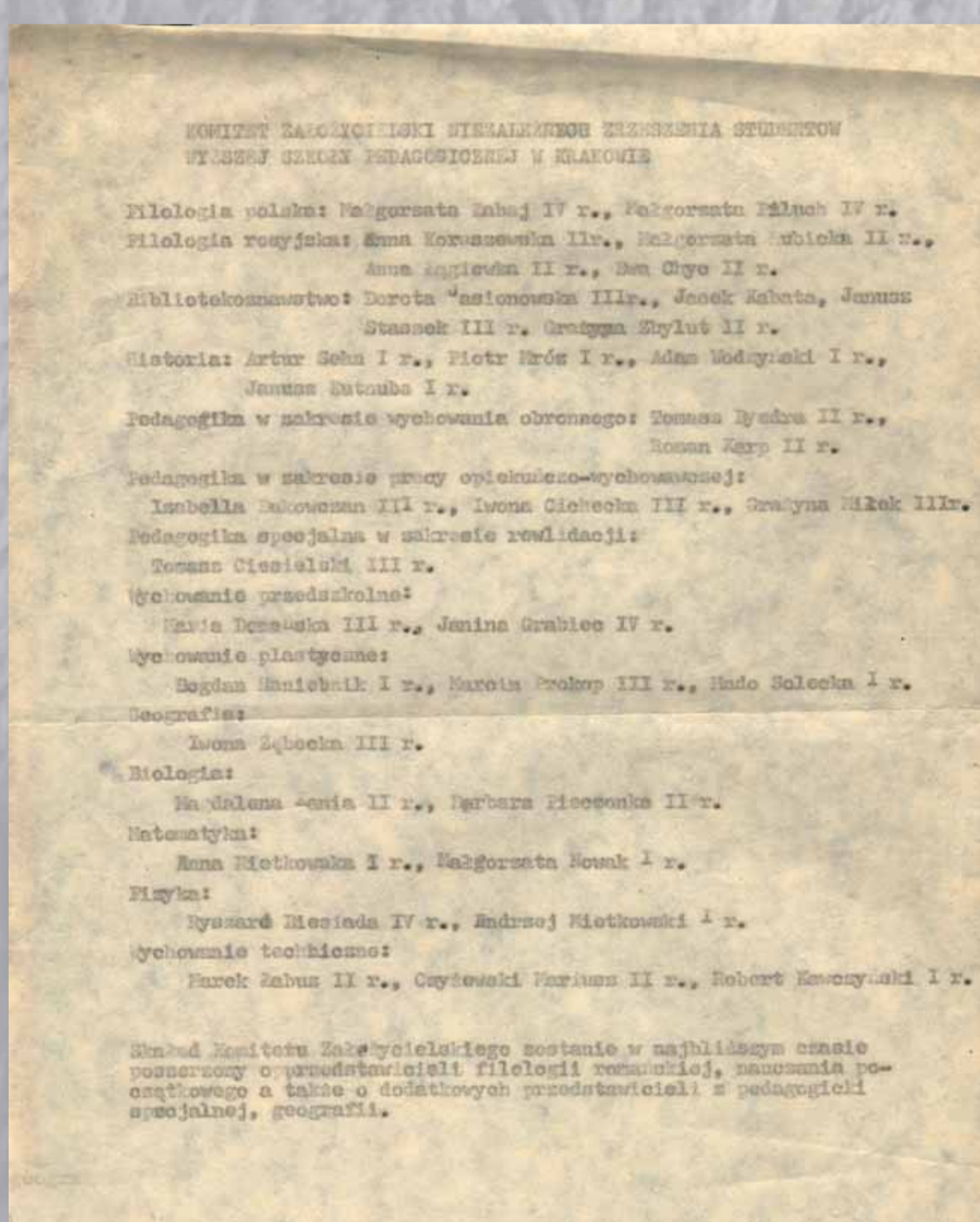

Od lewej: Maria Michniewicz-Zadencka (siedzi), NN, NN, Marek Lasota, Grzegorz Małkiewicz, NN, Łukasz Świerz

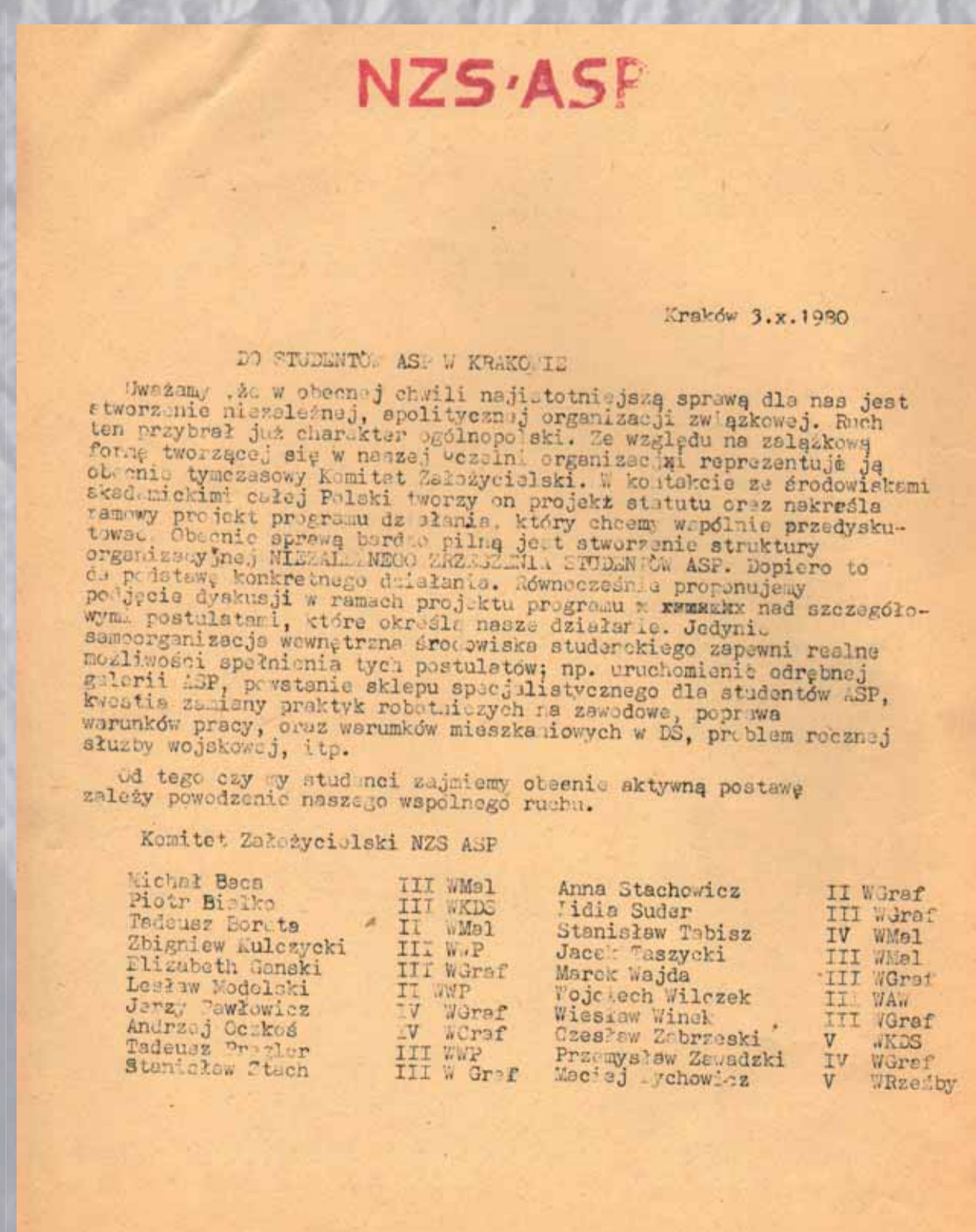
LISTA CZŁONKÓW KOMITETU ZAŁOŻYCIELSKIEGO NZS UJ

1. Barbora Paweł - fizyka
2. Bator Małgorzata - filozofia
3. Bratuszewski Waldemar
4. Ciesielczyk Marek - filozofia
5. Galos Aleksander - prawo
6. Górecki Tadeusz - chemia
7. Irzyk Ewa - fil. polska
8. Jankowska Jadwiga
9. Jastrzębski Adam - filozofia
10. Kalinowski Mariusz - fil. szwedzka
11. Kmitowski Wojciech
12. Krajewska Anna - filozofia
13. Krzysztofiak Krzysztof - fizyka
14. Kowynia Jerzy - administracja
15. Kurytyka Janusz
16. Kucia Marek - prawo
17. Lasota Marek - fil. polska
18. Lipowski Jacek
19. Latoszek Renata - teatrologia
20. Maciąg Rafał - teatrologia
21. Małkiewicz Grzegorz - filozofia
22. Miodowicz Konstanty - entografia
23. Margański Jerzy - filozofia
24. Michniewicz Maria - fil. szwedzka
25. Modelski Wojciech - prawo
26. Jelicki Aleksander Józef - psychologia
27. Orzechowski Mirosław - filozofia
28. Nowak Ryszard
29. Płaszewski Marek - prawo
30. Przeździecki Dariusz - teatrologia
31. Rencznarowicz Jan - historia
32. Rokita Jan-Maria - prawo
33. Sienkiewicz Bartek - historia
34. Sikora Wojciech - filozofia
35. Smolarczyk Anna - fil. germańska
36. Sledź Leszek - historia
37. Świerz Łukasz - fil. polska
38. Surówka Beata - psychologia
39. Trojanowski Antoni - historia szt.
40. Urbaniec Jacek - filozofia
41. Widzak Wojciech - archeologia
42. Wala Katarzyna - filozofia
43. Rodziewicz Dobrosław
44. Zadencki Jarosław - filozofia
45. Życzkowski Karol - fizyka
46. Adamus Krzysztof - prawo

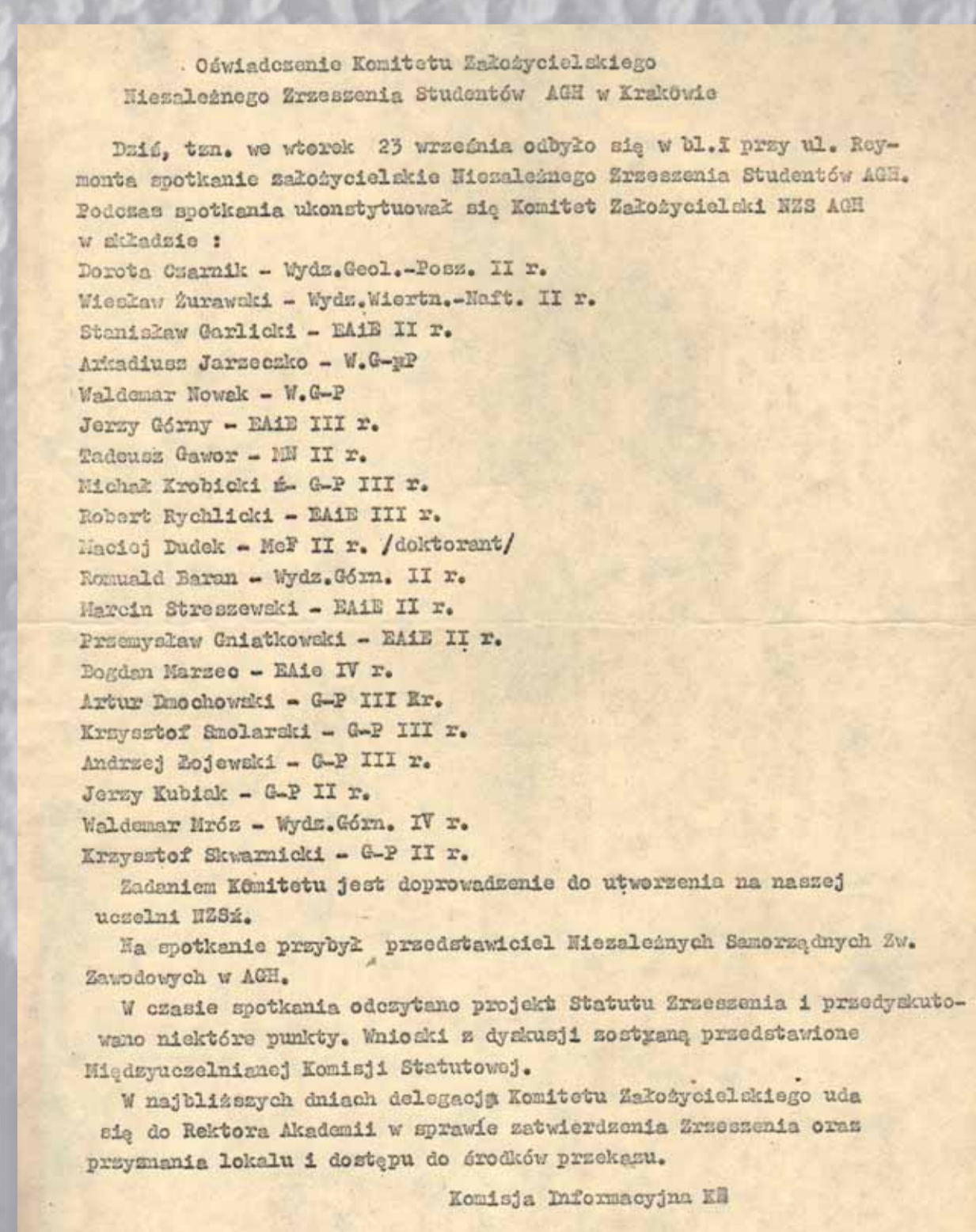
Lista członków założycieli NZS UJ (przy numerach 15 i 31 nazwiska zapisano błędnie, powinno być: Janusz Kurtyka oraz Jan Lencznarowicz), wrzesień 1980 r. (zbiory IPN)

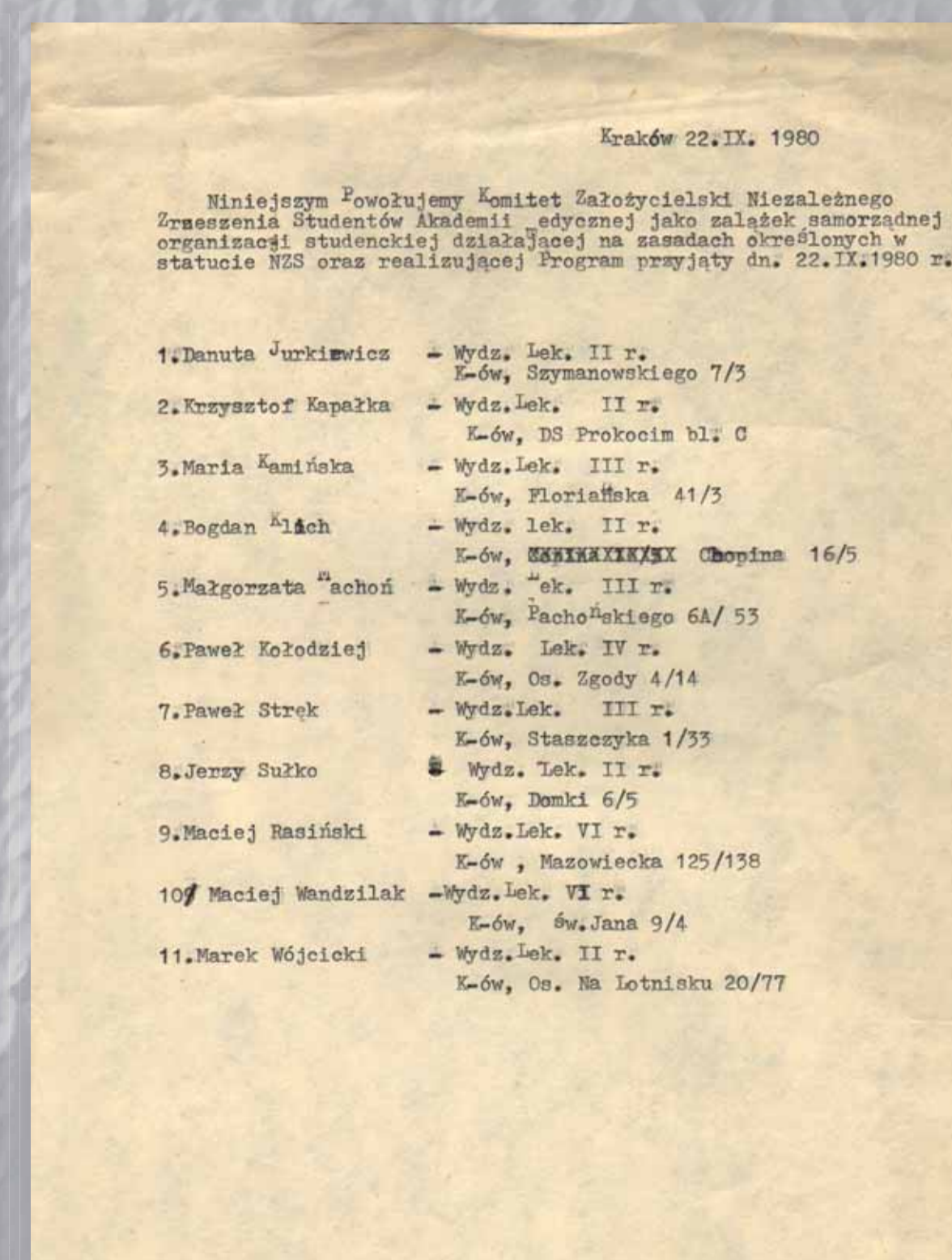
Komitet Założycielski NZS WSP (zbiory FCDCN)

Oświadczenie Komitetu Założycielskiego NZS ASP, 3 października 1980 r. (zbiory FCDCN)

Deklaracja założycielska NZS AGH, 23 września 1980 r. (zbiory FCDCN)

Deklaracja założycielska NZS AM, 22 września 1980 r. (zbiory FCDCN)

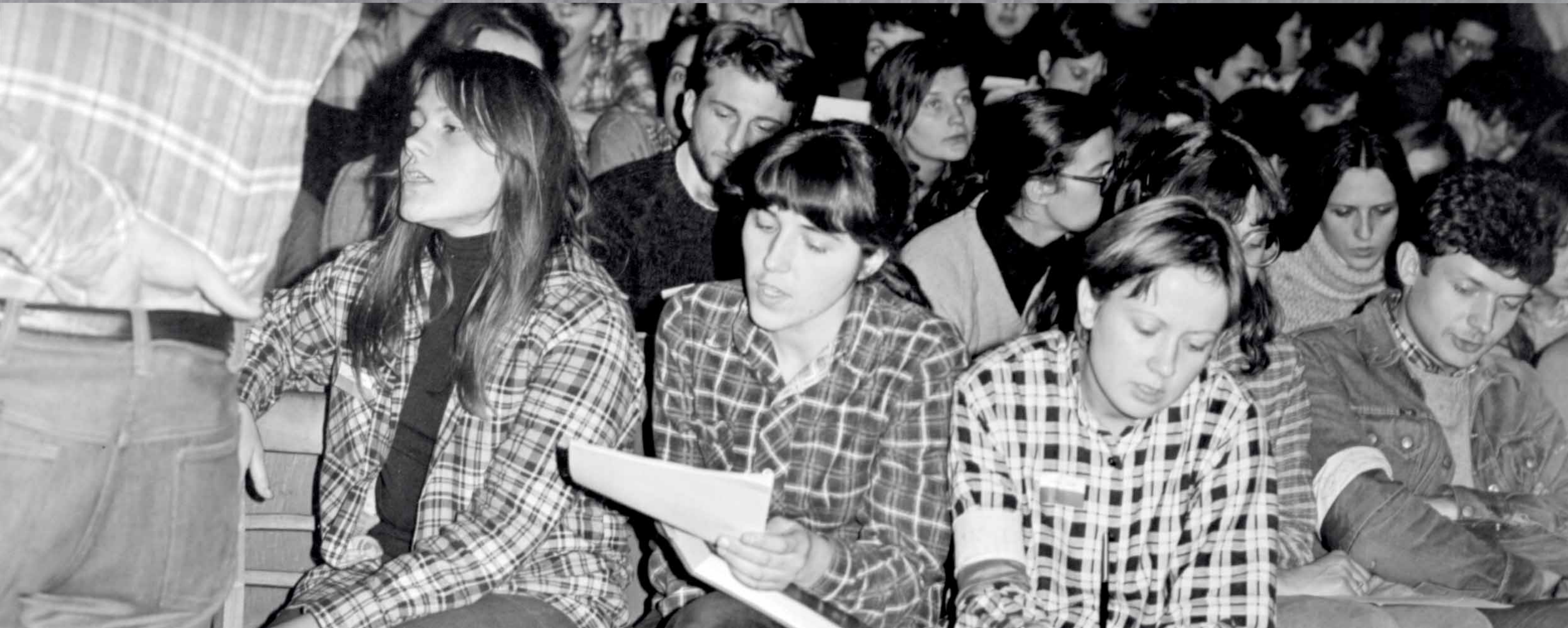

STRAJK NA AKADEMII MEDYCZNEJ

Strajk na Akademii Medycznej w Krakowie, listopad 1980 r. (zbiory FDCN)

STRAJK LUTOWY

Kraków, 17.11.1981

Komunikat Komitetu Strajkowego Uniwersytetu Jagiellońskiego nr 1

Komitet Strajkowy Uniwersytetu Jagiellońskiego w składzie: Zdzisław Banaśewski, Małgorzata Bator, Andrzej Dud - Ogiński, Roman Grzesyk, Jarosław Gudy, Piotr Kosłowski, Andrzej Marciniak, Konstanty Miodowicz, Jacek Rakowiecki, Skawoni Susa, Jan W. Rokita informuje, że z powodu nieuwzględnienia przez władze postulatów strajku łódzkiego, proklamował na wiecu 16 lutego strajk studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Jest to akcja solidarnościowa studentów w wobec strajku łódzkiego. Strajkujący studenci UJ domagają się realizacji postulatów wystawianych przez studentów Łodzi. Strajk został przerwany w momencie spełnienia tych warunków. Komitet Strajkowy informuje, że uzyskał pełną solidarność proklamowaną przez siebie akcją ze strony Komitetu Strajkowego NSZ "Solidarność" w UJ i MKS "Małopolska".

Komitet Strajkowy dziękuje tym instytucjom za wyrażoną solidarność.

Komitet Strajkowy Uniwersytetu Jagiellońskiego

Komitet Strajkowy powołał grupę ekspertów. W jej skład weszli:

1. Andrzej Borzęcki - MKS "Małopolska"
2. Leszek Kusaj - MKS "Małopolska"
3. Bogdan Senik - MKS "Małopolska"
4. Wł. Hardek - KMF
5. Leszek Małeska - "Solidarność" w UJ

Dotychczas o godz. 16:00 do strajku przystąpiła AGH. Wg ministra obrony gotowość strajkową proklamowało 60 uosobni w Polsce. Przypominamy, że w kilku dni strajkują studenci AM w Warszawie i UAM w Poznaniu.

Komitet Strajkowy UJ

Komunikat Komitetu Strajkowego UJ, 17 lutego 1981 r. (zbiory FCDCN)

Gmach Collegium Novum UJ w czasie strajku okupacyjnego, luty 1981 r. (zbiory FCDCN)

Wiec na Politechnice Krakowskiej, 19 lutego 1981 r. (fot. Wojciech Przeździecki)

Strajk w Akademii Rolniczej, zorganizowany jako wyraz solidarności ze studentami łódzkimi, luty 1981 r. (zbiory IPN)

Oświadczenie

Od kilku dni w Łodzi studenci Akademii Rolniczej trwają strajk. Rozpoczął się on w kontekście zarządzenia przez przybyłą do Łodzi delegację Ministerstwa Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki (MNSW) skierowaną do studentów. Członkowie tej delegacji uznali za stosowne skierować do studentów kilka znanych groźb i ostrzeżeń, a następnie stwierdzili, że nie są kompetentni do podjęcia jakiegokolwiek decyzji. Od momentu rozpoczęcia strajku władze państwowe postanowiły najwidoczniej zignorować oczekiwania studentów, zakazując im informacji o strajku studentów w środkach przekazu i odmawiając przyznania w pełni kompetentnej Komisji rządowej na rozmowy ze studentami.

Środowisko studenckie w całej Polsce nie tylko nadal biernie traktować strajk, w którym władze nie respektują jego najbardziej elementarnych postulatów. Dotyczą one w pierwszym rzędzie wyższych uczelni ich autonomii i samostanowienia, eksterytorialności wobec organów państwowych, prawa do ustalenia programu studiów, zniżenia obowiązków przedmiotów polityczno-ideologicznych i języka rosyjskiego, swobodnego wydawania paszportów wszystkim studentom, oraz reformy szkolenia wojskowego studentów. Studenci domagają się także natychmiastowej i świadomej odwołanej przez ministerstwo - reprezentacji niezależnego Zrzeszenia Studentów, uwołnienia wszystkich wieńców politycznych i natychmiastowego ograniczenia wolińskim nie skrupupowanej, bezprawnej działalności cenzury. Dotychczasowe stanowisko władz w tych sprawach jest dla nas - studentów nie do zaakceptowania. W szczególności nas oburza jest polityka Ministerstwa Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki, który jednocześnie podlega nadzorowaniu przez studentów i wydaje sprzeczne z nimi zarządzenia.

Dlatego ry studenci Krakowa zrzeszeni w niezależnym Zrzeszeniu Studentów oświadczają, że zgodnie z życzeniem Łódzkiego Studenckiego Komitetu Jedności, w środę 23 stycznia 1981 r. na znak solidarności ze strajkującymi kolegami i koleżankami w Łodzi przystępujemy do ich strajku przez przysłanie do nich naszych przedstawicieli i i. Będziemy wspólnie w Łodzi oczekiwać na przybycie Komisji rządowej. Domagamy się jej przywołania, domagamy się realizacji naszych postulatów domagamy się opublikowania informacji o strajku w środkach przekazu.

Rada Koordynacyjna niezależnego Zrzeszenia Studentów w Krakowie

Kraków, dn. 29.01.81 r.

Oświadczenie Rady Koordynacyjnej NZS w Krakowie, 28 stycznia 1981 r. (zbiory FCDCN)

Strajkujący studenci w auli Collegium Novum UJ, luty 1981 r. (zbiory FCDCN)

Kraków, 15.02.1981r.

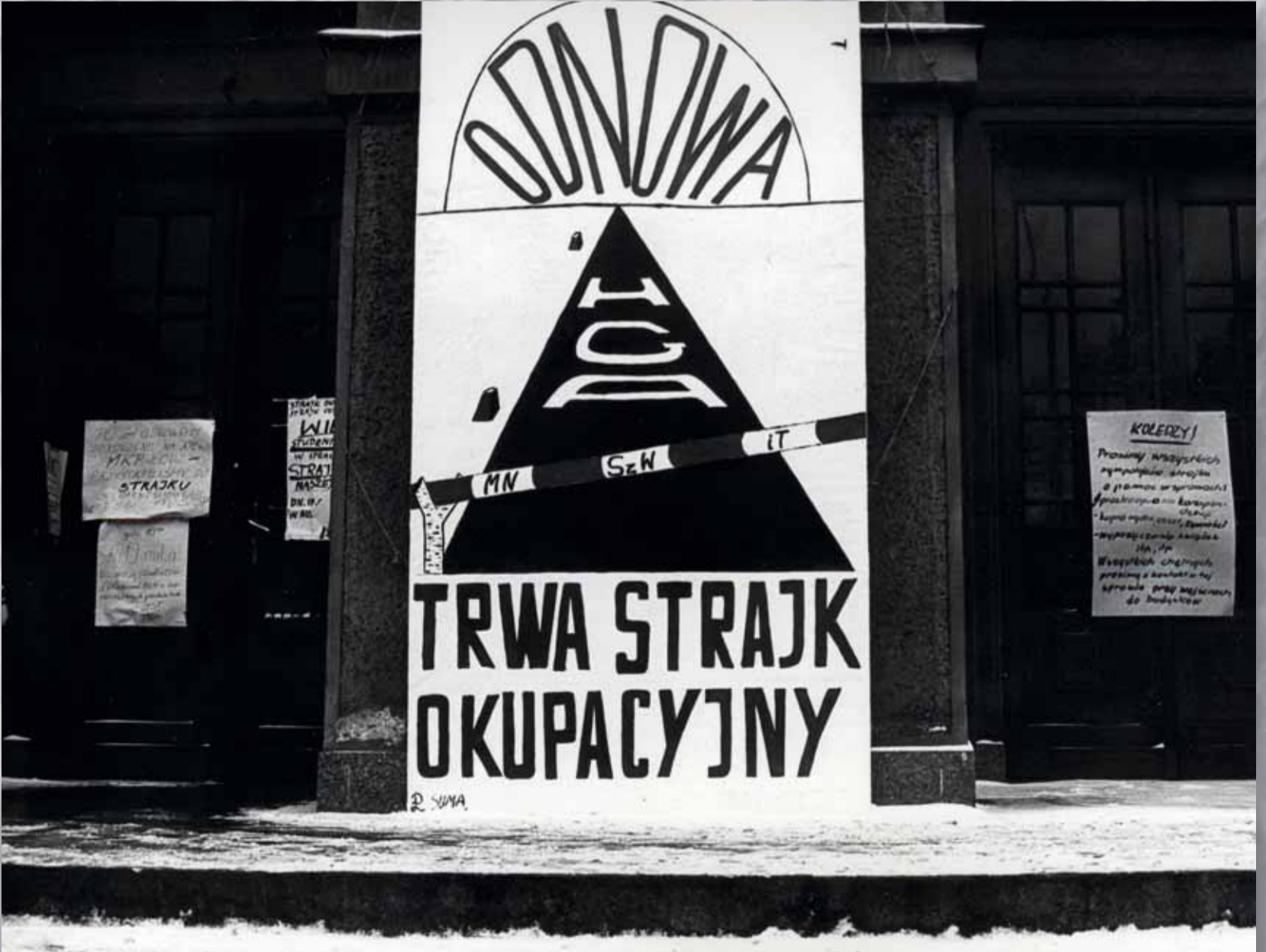
W dniu 15.02.1981r. Komitety Zakładowe i Zarządy Uczelniane NSZ wykonały tymczasowy Międzyuczelniany Komitet Strajkowy NSZ uosobni krakowskich w składzie: Maciej Dudek - ASH, Stanisław Guma - UJ, Józef Elich - AM, Jerzy Banęcki - LR, Maciej Gubryś - AR, Andrzej Karamonczyk - IMST, Jerzy Godek - AMU, Piotr Mielke - ASF, Ryszard Biesiada - WSP

TMS na na celu koordynację ewentualnych działań protestacyjnych krakowskich uosobni w wypadku braku porozumienia między studentami łódzkimi a Komisją Międzyuczelnianą. TMS proklamuje także akcją protestacyjną gdyby powyższe porozumienie okazało się być nie do przyjęcia przez krakowskich studentów, którzy nie mieli wpływu na tok łódzkiej akcji.

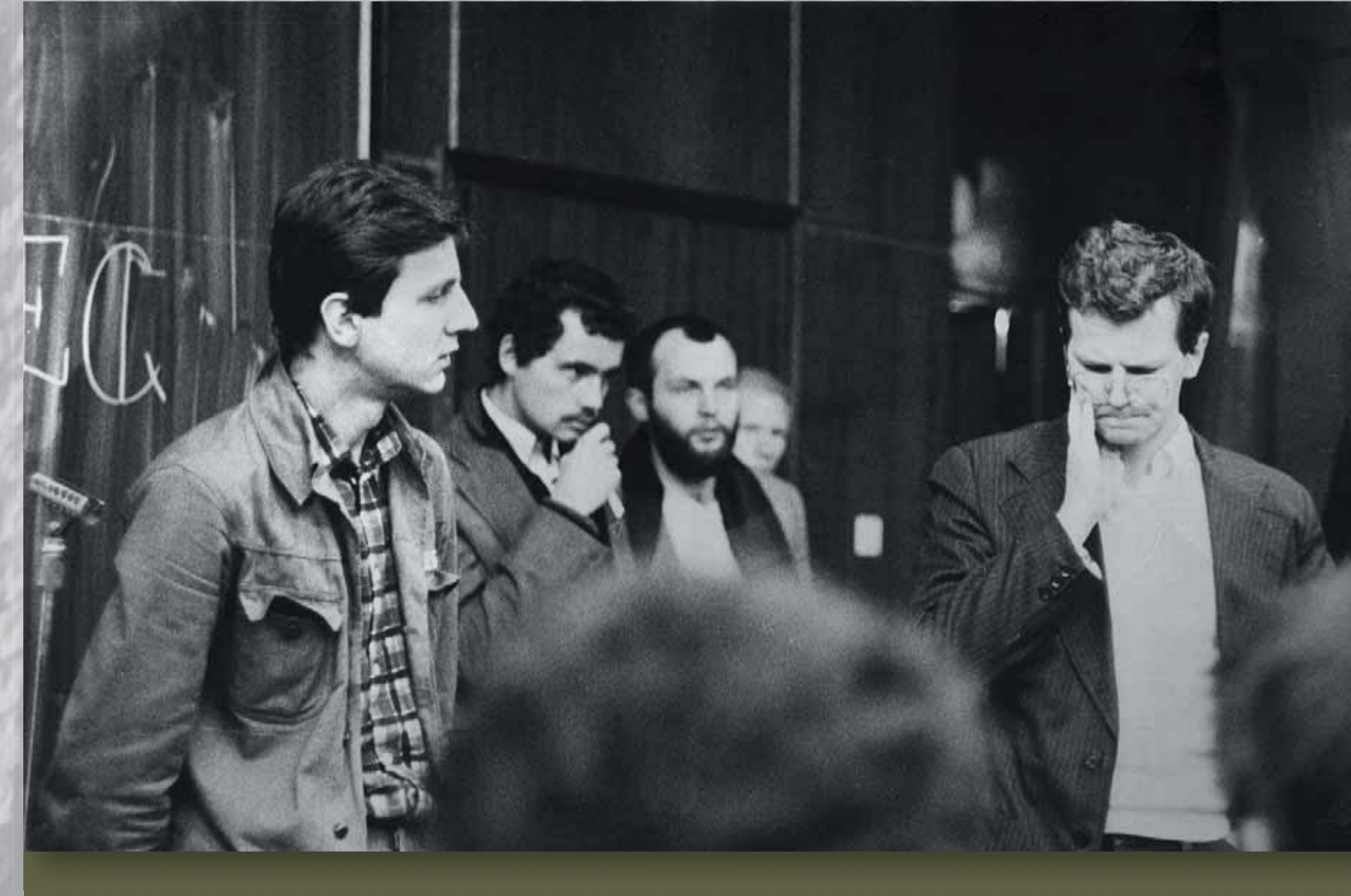
TMS wysłał przedstawicieli do strajkujących studentów Łodzi w celu uczestniczenia lub obserwacji przebiegu rozmów.

Tymczasowy Międzyuczelniany Komitet Strajkowy NSZ

Komunikat informujący o powołaniu Międzyuczelnianego Komitetu Strajkowego NSZ, 15 lutego 1981 r. (zbiory FCDCN)

Wejście do budynku głównego AGH podczas strajku lutowego (zbiory IPN)

Strajk studentów AGH; od lewej: Artur Dmochowski, Robert Rychlicki, Wiesław Żurawski, luty 1981 r. (zbiory Artura Dmochowskiego)

I ZJAZD NZS

Krzysztof Skwarnicki (NZS AGH) przemawia podczas zjazdu, 3-6 kwietnia 1981 r. (zbiory FCDCN)

Obrady I Zjazdu NZS w auli krakowskiej WSP, 3-6 kwietnia 1981 r. (zbiory FCDCN)

Kraków 5.IV.81

PROTOKÓŁ KOMISJI WYBORCZEJ
Wybory Krajowej Komisji Koordynacyjnej

Zebrań plenarne Zjazdu ukonstytuowało Komisję Wyborczą w składzie:
Agnieszka Komaszewska
Paweł Gaizdowski
Grzegorz Beneski
Mieczysław Prusze
Krzysztof Ostiański

Wybory przeprowadzono według ordynacji uchwalonej przez Zjazd. Zgłoszono 48 osób, które kandydowały do 36 miejsc w Krajowej Komisji Koordynacyjnej. Zjazd przyjął zasadę, że kandydat musi uzyskać bezwzględną większość głosów w pierwszej turze oddano 151 głosów ważnych, co stanowiło wyrażoną ponad 1/2 uprawnionych do głosowania. Do uzyskania mandatu konieczne było liczebnie co najmniej 76 głosów. W wyniku wyborów 25 kandydatów uzyskało wyrażoną większość głosów:

Stefan Adamkiewicz	- UW	104 głosów
Włodzisław Barzy	- UW	86 głosów
Wojciech Boguszak	- KUL	84 głosy
Zdzisław Felger	- WP	83 głosów
Andrzej Węgrzorz	- WSP	82 głosów
Jerzy Goryn	- AM	81 głosów
Józefowicz Cezary	- UJ	80 głosów
Zenon Habela	- SLM	79 głosów
Marek Jurek	- UW	78 głosów
Teodor Kłincowicz	- PZ	77 głosów
Andrzej Kobiela	- WSP	76 głosów
Barbara Kozłowska	- Polt.	75 głosów
Janusz Kwiatk	- AMF	74 głosów
Wiesław Kupiański	- PAK	73 głosów
Maciej Kurca	- WS	72 głosy
Jan Makowski	- WSJ	71 głosów
Konstanty Madziwiłł	- AM	70 głosów
Jacek Maciejowski	- UW	69 głosów
Jan Maria Rokita	- UW	68 głosów
Krzysztof Radziński	- AMF	67 głosów
Marcin Sobieszko	- UJ	66 głosów
Wojciech Szczęsny	- USI	65 głosów
Wiesław Uściąg	- WSJ	64 głosów
Andrzej Walczak	- UW	63 głosy
Wojciech Woźniak	- UW	62 głosów

W drugim głosowaniu Zjazd przyjął zasadę, w myśl której uczestniczyli w nim tylko ci kandydaci, którzy w pierwszym głosowaniu uzyskali największą liczbę głosów / poza tym, którzy uzyskali wyrażoną bezwzględną liczbę głosów / tak by ich liczebnie nie przekroczyła liczba włączających mandatów w KK przystępujących do drugiego głosowania. W głosowaniu kandydowało 16 osób. Oddano 125 głosów. Do uzyskania mandatu konieczne było liczebnie co najmniej 63 głosów. W wyniku wyborów 5 dotychczas osób uzyskało mandat w KK:

Jerzy Brodziewicz	- AM	73 głosy
Jacek Czaputowicz	- UW	65 głosów
Marek Gopulski	- UW	71 głosów
Beneski Grzegorz	- AM	80 głosów
Leszek Przyjęty	- Polt.	72 głosy

Zjazd przyjął drugie głosowanie za osobistym w związku z tym Krajowa Komisja Koordynacyjna Niezależnego Zrzeszenia Studentów liczyć będzie 30 członków

Komisja Wyborcza I Ogólnopolskiego Zjazdu NZS
Agnieszka Komaszewska UW
Paweł Gaizdowski UL
Grzegorz Beneski WSP
Mieczysław Prusze Polt. Pomoc
Krzysztof Ostiański SGPiS w-ws

Kraków dn. 5.IV.81

Protokół Komisji Wyborczej do wyboru członków Krajowej Komisji Koordynacyjnej NZS:

I. Członkami KKZ zostali:		
1. A. Duda-Ogiński	-	110 głosów 137
2. K. Miodowicz	-	122
3. J. M. Rokita	-	82
4. R. Przyjęty	-	69
5. L. Makowski	-	45

W składzie kandydatów uzyskali:

G. Wójcicki	-	45
W. G. G. G.	-	42
W. G. G. G.	-	40
W. G. G. G.	-	23

Przewodniczącym KKZ został L. Makowski - 52 głosy

II. Liczba głosów ważnych: 185
Liczba głosów nieważnych: 2
Liczba głosów niesoddanych: 188

III. Komisja Wyborcza w składzie:
1. Piotr Błotny
2. Zbigniew Jagiełło
3. Leszek Winiowski

I OGÓLNOPOLSKI ZJAZD NZS

Imię i nazwisko: MAREK DOMAGAŁA

UCZELNIA AGH KRAKÓW Nr leg. stud. 64/29/81

Nr mandatu delegata 103

Nocleg: adres Tokarskiego 1 p. 501a Alkopol

Wyżywienie: adres

Nr autobusu:

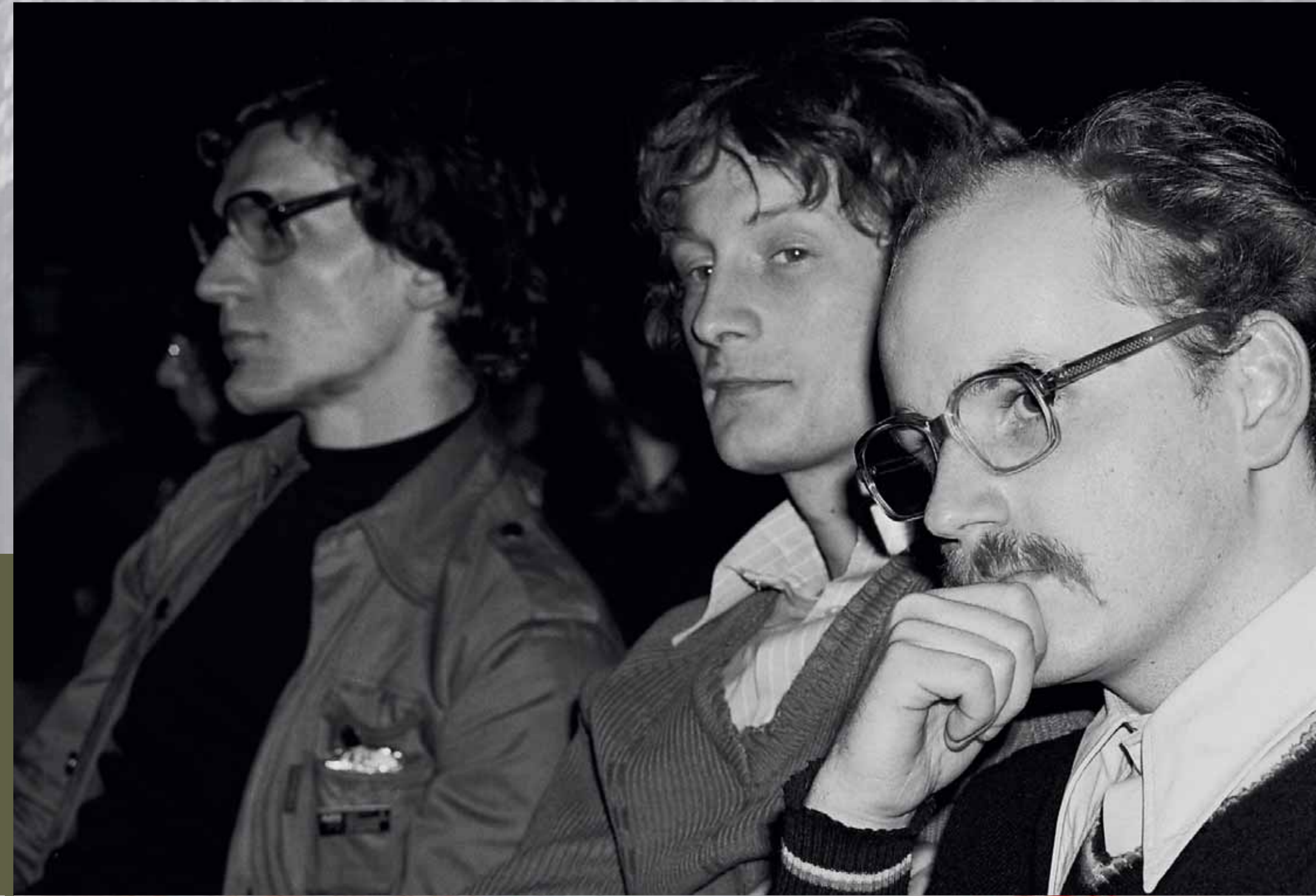
Wypełnia delegat: komisja ds. społecznych

Kraków, dn. 3.IV 1981 podpis dyspozytora M. Domagała

Karta delegata na I Zjazd NZS Marka Domagały (zbiory Marka Domagały)

Protokół wyboru Krajowej Komisji Koordynacyjnej NZS
(zbiory FCDCN)

Działacze NZS UJ podczas zjazdu; od lewej: Andrzej Duda-Ogiński, Konstanty Miodowicz, Jan Maria Rokita, 3-6 kwietnia 1981 r. (zbiory FCDCN)

UWOLNIĆ WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH

Krakowski marsz w obronie więźniów politycznych, 25 maja 1981 r. (fot. Wojciech Przędziecki)

Marsz w obronie więźniów politycznych; od lewej: NN, Krystyna Bzdyl (z wózkiem), NN, Maria Sierotwińska, Wojciech Pęgiel, Kraków, 25 maja 1981 r. (fot. Wojciech Przędziecki)

UCHWAŁA I KRAJOWEGO ZJAZDU DELEGATÓW
NIEZALEZNEGO ZRZESZENIA STUDENTÓW
W SPRAWIE OSÓB WIEZIONYCH I PRZEŁADOWANYCH
ZA PRZEKONANIA

23 marca 1981 roku minęło 6 miesięcy od bezprawnego uwięzienia przewodniczącego Konfederacji Polskiej Niepodległej Leszka Moczulskiego pod zarzutem działalności w rz. związku mającym na celu przejęcie władzy. W ślad za nim zesłano w więzienie najbardziej aktywnych działaczy KN. Obecnie przebywają w więzieniu: Ireneusz Bzdyl, Zygmunt Gołowski, Ireneusz Jandziszak, Leszek Moczulski, Tadeusz Stański, Jerzy Tychut i Romuald Szeremietiew. Wobec czterech spośród nich: T. Jandziszaka, L. Moczulskiego, T. Stańskiego oraz R. Szeremietiewa sformułowano akt oskarżenia na podstawie art. 123 K.K. w związku z art. 128 K.K., co wymienionych stawia bezpośrednio wobec groźby pierwszego od dziesięciu lat niezakończanego procesu politycznego. Śledztwo wobec tych osób towarzyszyła inspirowana przez władzę kampania prasowa. Kampania ta, korzystając z ograniczonych środków będących w dyspozycji władz wprowadziła w błąd opinię publiczną co do celów i metod działalności Konfederacji Polskiej Niepodległej. Prezentując tendencyjnie dobrane cytaty dokumentów oraz wypowiedzi członków organizacji starano się wytworzyć wrażenie, iż mamy do czynienia z organizacją otwartą na nowelizację do przemocy, o wrogich celach wręcz o charakternych cechach. Był to zabieg mający za zadanie manipulowanie świadomością odbiorcy co świadczy o tym, że pomimo dokonującego się procesu demokratyzacji życia w kraju, władze nie zrezygnowały z najbardziej skompromitowanych metod odbierania jednostek i społeczeństwu niezależnych inpraw. Represje nie oszczędziły także działaczy innych niezależnych ugrupowań. M.in. 5.03.81 Jacek Kurch został doprowadzony do Prokuratury, gdzie przedstawiono mu zarzut z art. 270 § 3 K.K. "któ publicznie poniża i wyszydza Naród polski, PRL, jej ustroj lub naczelne władze organy władzy państwa karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 6 lat". Kilka dni później pod podobnymi zarzutami został zatrzymany Adam Michnik. MO i SB przeprowadziły także liczne akcje przeciwko przedstawicielom niezależnych wydawnictw. Działania te objęły również środowiska akademickie. Nie cofano się przed użyciem brutalnej siły, o czym świadczą ostatnie wydarzenia w Bydgoszczy i wcześniejsze akcje bezprawnie dokonane przez nieznaną grupę sprawców w związku z powyższym I Krajowy Zjazd Delegatów NZS oświadcza co następuje:

1. Przygotowane procesy polityczne stanowią zamech na fundamentalne wartości leżące u podłoża obecnego przemian społecznych i tworzące podstawę sierpniowej umowy społecznej.
2. Działanie władzy w celu przejęcia władzy jest nielegalne i niezgodne z zasadami demokracji i wolności osobistej. Władza może być używana jedynie do wyrażenia publicznych przekonań.
3. Brutalne formy represji podjęte w podstawowe postanowienie Faktów i praw politycznych i Obywatelskiej, ratyfikowanego przez PRL w 1977r., a także w p.4 Porozumień Gdańskich.

Zjazd wyraża ostry protest wobec istnienia praworządności połączonego z szeroko prowadzoną, kłamliwą akcją propagandową. Będzie my działać na rzecz prześladowanych, ponieważ obrona ludzi represjonowanych jedynie z powodów ich poglądów jest moralnym i obywatelskim obowiązkiem nas wszystkich.

Uchwała I Zjazdu NZS w sprawie więźniów politycznych (zbiory FCDCN)

Kraków, dnia 6.04.1981 r.

Rada Państwa
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
Belweder - Warszawa

I Krajowy Zjazd Delegatów Niezależnego Zrzeszenia Studentów wnosi o zastosowanie amnestii wobec braci A. i J. Kowalczyków, którzy w 1971 roku spowodowali wybuch, w wyniku którego zniszczona została aula w WSP w Opola.

Uważamy, że wydaný w ich sprawie wyrok został zawyżony z powodów politycznych. Ponieważ znaczna część kary została odbyta, względy humanitarne nakazują pozytywne rozpatrzenie wniosku.

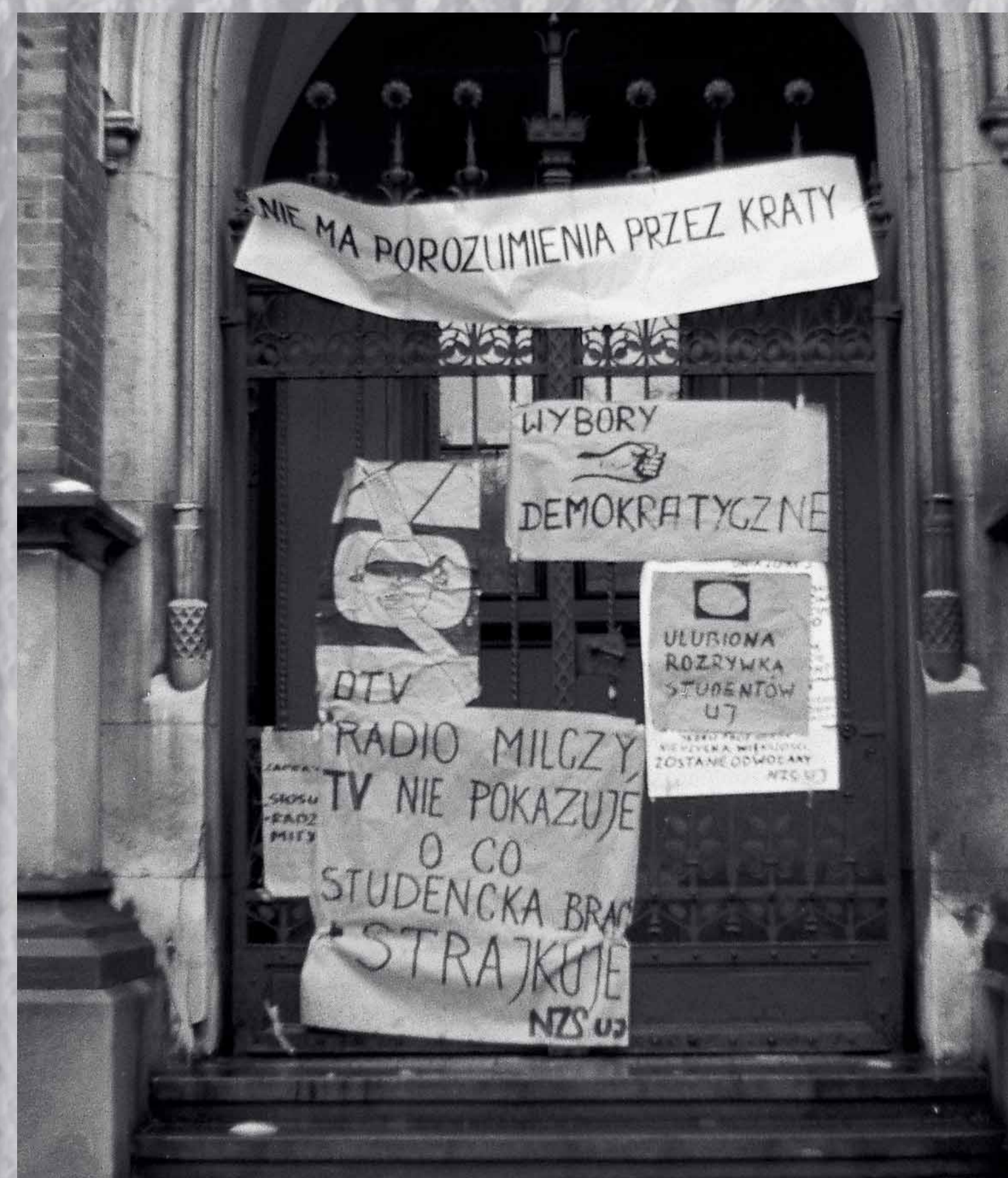
I Krajowy Zjazd Delegatów Niezależnego Zrzeszenia Studentów
Za Prezydium Zjazdu: K. Skwarnicki,
A. Duda-Ogiński, J.-M. Rokita

Pismo prezydium I Zjazdu NZS do Rady Państwa PRL w sprawie amnestii dla braci Ryszarda i Jerzego Kowalczyków (zbiory FCDCN)

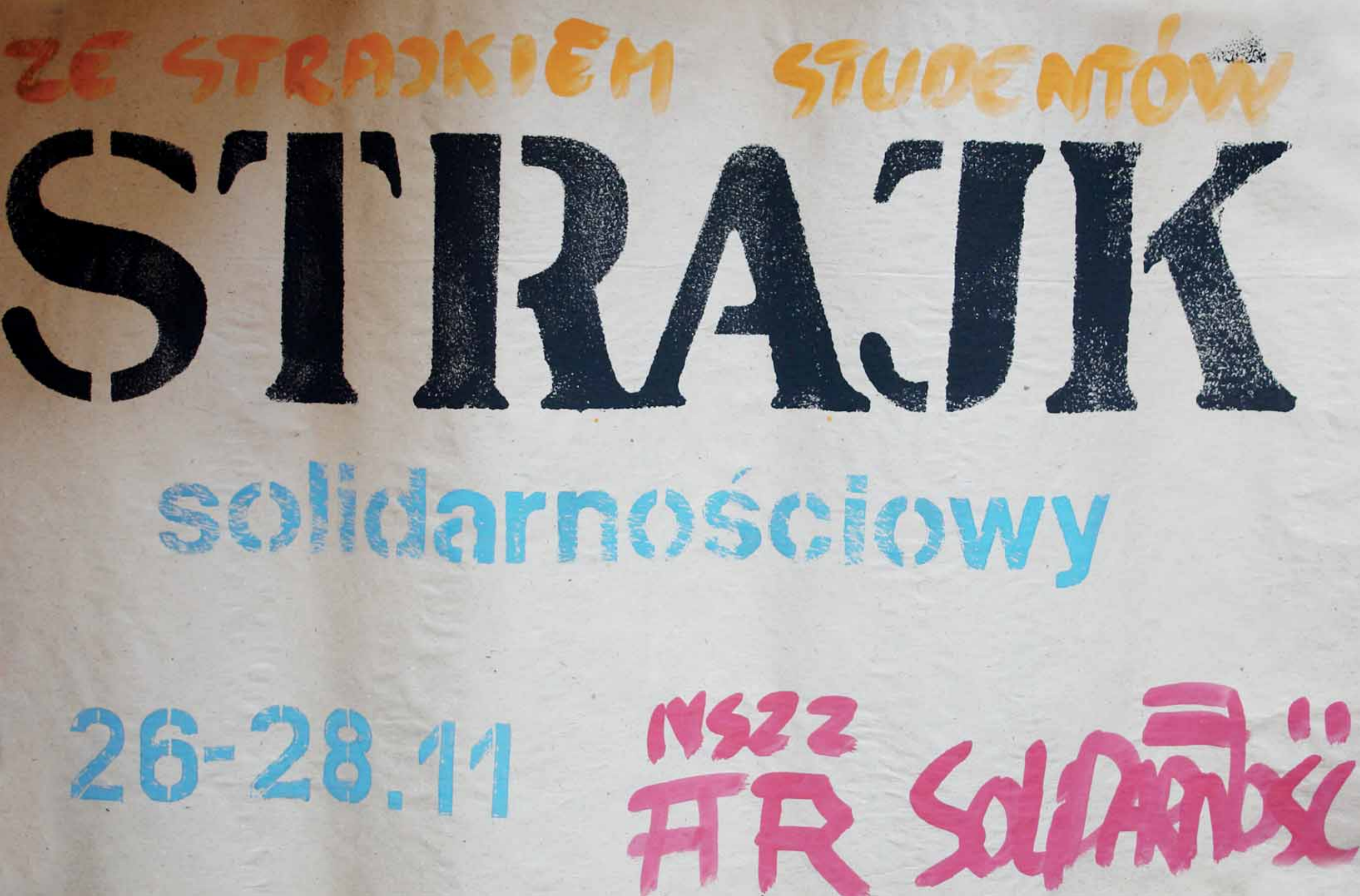
SOLIDARNI Z RADOMIEM

Gmach Collegium Novum UJ w czasie strajku solidarnościowego z Wyższą Szkołą Inżynierską w Radomiu, listopad–grudzień 1981 r. (zbiory FCDCN)

Strajk w krakowskiej Akademii Muzycznej, listopad–grudzień 1981 r. (zbiory FCDCN)

Plakat strajkowy krakowskiej Akademii Rolniczej, listopad 1981 r. (zbiory AR)

Wydział Chemii Politechniki Krakowskiej podczas strajku studentów, listopad–grudzień 1981 r. (zbiory NYS PK)

Strajkujący studenci AGH; na zdjęciu poniżej przemawia przewodniczący Komitetu Strajkowego AGH – Robert Rychlicki (fot. Wojciech Kowalczyk)

KOMITET STRAJKOWY NYS UJ:

- 1). Jan M. ROKITA - filozofia
- 2). Wiesława SOTWIN - psychologia
- 3). Krzysztof DAWIDOWICZ - teatrologia
- 4). Włodzimierz GODŁOWSKI - astronomia
- 5). Radosław HUGET - filozofia
- 6). Adam KALITA - filologia polska
- 7). Marek LASOTA - filologia polska
- 8). Jacek LIPOWSKI - chemia
- 9). Tadeusz MARANDA - filologia polska
- 10). Marek MIKOS - filologia polska
- 11). Konstanty MIODOWICZ - etnografia
- 12). Aleksander NELICKI - psychologia

SŁUŻBY:

- zaopatrzenie – Anna Smolarczyk
- informacja – Marta Krzysztofowicz
- służba organizacyjno-porządkowa – Adam Kalita

Skład Komitetu Strajkowego UJ, listopad–grudzień 1981 r. (zbiory FCDCN)

WOLNY UNIWERSYTET

Spotkanie z Adamem Michnikiem na Uniwersytecie Jagiellońskim, 28 listopada 1980 r. (zbiory IPN)

ZESZYTY

KLUBU MYŚLI PATRIOTYCZNEJ „JAGIELLONIA”
NR 2

TREŚĆ:

- Wasiutyński – Niepodległość
- Zb. Brzeziński – System międzynarodowy
- J. Zadencki – Niepodległość a instynkt państwowy
- 190 ROCZNICA KONSTYTUCJI 3 MAJA –
- J. Kojek – Konstytucja i federacja
- HISTORIA ZAPOZNANA –
- WIN
- SYLWETKI POLITYCZNE –
- B. Łagowski – Maurycy Mochnacki

„Zeszyty Klubu Myśli Patriotycznej Jagiellonia”, 1981 r. (zbiory Wojciecha Frazika)

N Z S A M

Zapraszamy serdecznie na cykl wykładów poświęconych najnowszej historii Polski. Celem naszym jest przedstawić wyidealiz. lat 1940-1990 w sposób szczerzy i obiektywny, pomimo historyczności.

P R O G R A M :

- 16 II mgr. Władysław Lemtcho "Czasy układy międzynarodowych stosunków politycznych w latach 1940-1990"
- 27 II dr. Ryszard Turlecki "Komisja Polakich Państwa Politycznego"
- 6 III dr. Czesław Szepan "W. Sm. o władzę w latach 1945-1948"
- 13 III mgr. Janusz Kowalczyk "Stalinizm w Polsce w latach 1940-1990"
- 27 III dr. Ryszard Turlecki "Polscy dyplomaci i wyzarczenia w ZSRR latach 1923-1990"
- 10 IV mgr. Zdzisław Sołkaj "Przebieg Wiosny 1968"
- 24 IV mgr. Lesław Małachuk "Wielki Północny 1956 w Wroclawie 1960"
- 8 V mgr. Janusz Kowalczyk "Kochanowski protos 1970"
- 22 V mgr. Zdzisław Sołkaj "Cz. Swiat 1976 i postawienie ruchu opozycyjnego w Polsce"
- 9 VI mgr. Lesław Małachuk "Kochanowski opozycja w Polsce w latach 1976-1980"

Spotkanie odbędzie się o godzinie 19.30 w sali wykładowej Wydziału Filozofii AM przy ulicy Grzegorzewskiej 16 II p.

SERDECZNIE ZAPRASZAMY!!!

N Z S A M

Wolny Uniwersytet
zaprasza Mieszkańców Krakowa
na wykłady:

30.11. PONIEDZIAŁEK
10.00 prof. J. Krowczak - Jak ocenić Polskę międzywojenną
18.00 prof. S. Wilkanowicz - Kościół - Twórczy Zawodowiec - sanatoryj

3.12. WTOREK
12.00 mgr. A. Kucielak - Polska myśl polityczna 1944-1990
18.00 doc. J. Tischner - W kręgu filozofii pracy J. J. / Wykład w Kościele Św. Anny /

2.12. ŚRODA
10.00 mgr. E. Małachuk - Kluby Rzeczypospolitej Seniorskiej - Wolność - Sprawiedliwość - Niepodległość
12.00 doc. S. Kurowski - Program gospodarczy "Solidarność" i reforma gospodarcza
18.00 mgr. P. Krowczak - Kłosa i bezdrożność G. Orwell

5.12. CZWARTEK
10.00 prof. T. Ulewicz
18.00 dr. J. Panikowicz - Józefa Piłsudskiego droga do niepodległości

4.12. PIĄTEK
19.00 doc. E. Krowczak - O sytuacji gospodarczej PRL
18.00 dr. J. Krowczak - Współczesny marksizm wobec religii / Wykład ilustrowany plakatami antyreligijnymi /

WYKŁADY ODBYWAJĄ SIĘ
W COLL. WITKOWSKIEGO / ul. Gołębia 13 /
OBOK COLL. NOWUH
SALA AMPITEATRALNA

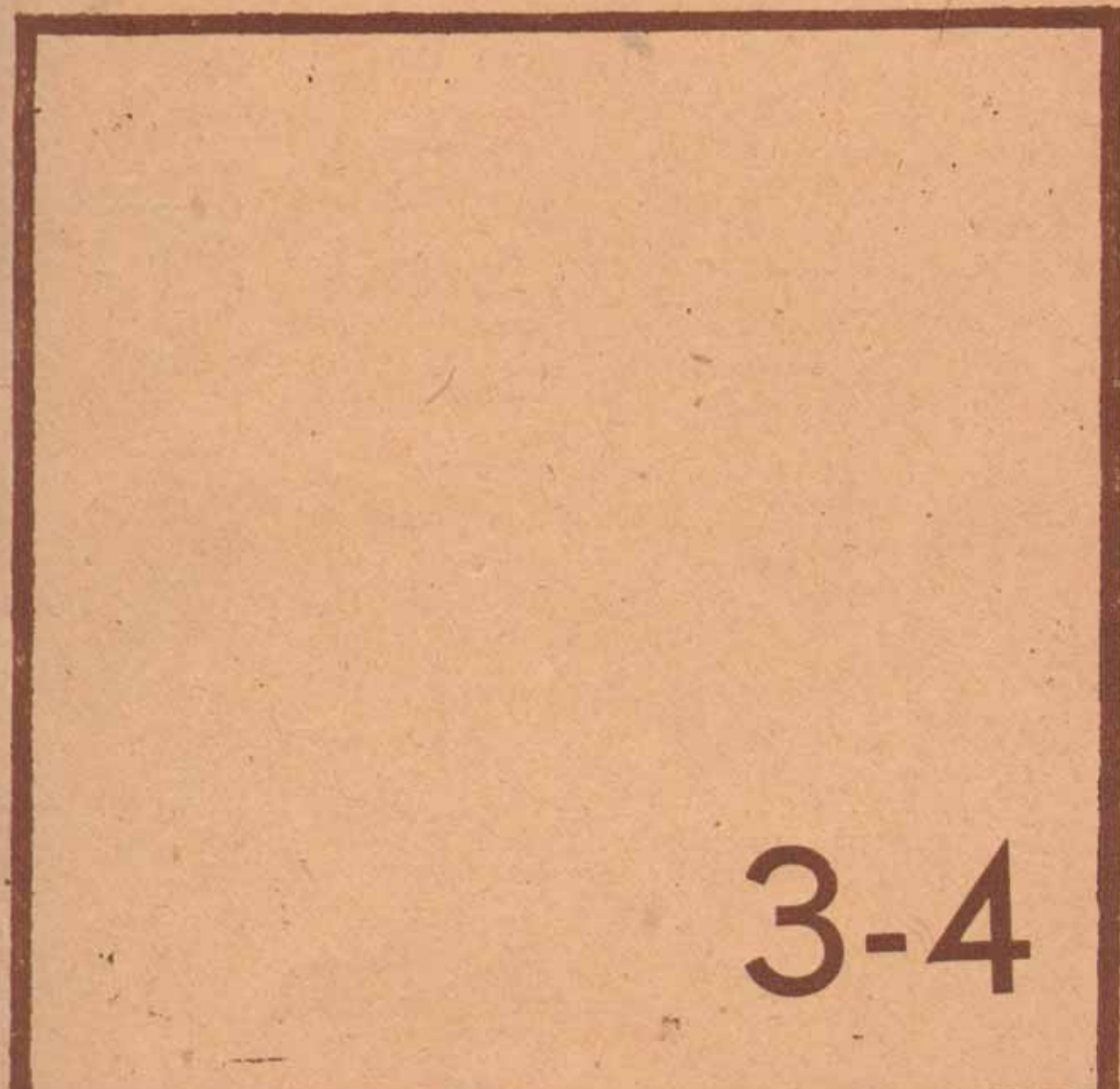
ZAPRASZAMY !!!

N Z S

Program wykładów organizowanych przez NZS w Akademii Medycznej oraz na Uniwersytecie Jagiellońskim (zbiory FCDCN)

BEZ TYTUŁU

PISMO SPOŁECZNO-KULTURALNE NZS
KRAKÓW 1981

SPIS TREŚCI

Ryszard Krynicki i naprawa nie widzieliśmy	3
Julian Kornhauser x x x	4
Wit Jaworski Mój Marzec	6
Marek Batorowicz x x x	13
Waldemar Zyskiewicz Inna Trójcywistość	16
Andrzej Skocypłoraki Polacy i Żydzi	19
Antoni Pawlak Wieraze	28
Czesław Dziekanowski Do strajku!	32
Marko Ristić Polonez	51
Julian Kornhauser Wieraze	74
Richard Wellhuis Demokracja jako społeczna kontrola rządu	78
Krzysztof Oruba Nowe gatunki zagrożeń	89
Jan-Maria Rokita Mieroszewski	95
SPEKTATOR: Biały Marzec + Prymas Polski nie żyje + Zjazd NZS + Klub Myśli Patriotycznej "Jagiellonia" + "Monopol patriotyczny"	101

„Bez tytułu” – pismo społeczno-kulturalne NZS, 1981 r. (zbiory FCDCN)

STUDENCKA KONSPIRACJA

W nocy z 12 na 13 grudnia 1981 roku komunistyczny reżim wprowadził stan wojenny. Wśród pierwszych internowanych było również kilkunastu działaczy NZS. Lista studentów, których zamierzano ująć, była znacznie dłuższa, ale wielu z nich bezpieka nie zastała w domu. Część trafiła za kraty dopiero w następnych tygodniach.

W odpowiedzi na wojskowy zamach w kilkunastu krakowskich zakładach pracy rozpoczęto strajki. Akcję strajkową podjęto również w budynkach AGH, skąd studenci zostali przewiezieni autobusami komunikacji miejskiej prowadzonymi przez kierowców z „Solidarności” do strajkującej Huty im. Lenina. Protestowali tam wspólnie z hutnikami aż do pacyfikacji zakładu 16 grudnia.

Już 5 stycznia 1982 roku Niezależne Zrzeszenie Studentów – jako pierwsza z organizacji powstałych po Sierpniu '80 – zostało rozwiązane przez władze. Wojskowa junta szczególnie „doceniła” rolę, jaką Zrzeszenie odegrało w okresie „solidarnościowego karnawału”, kiedy bezkompromisowo wyrażało wolnościowe i niepodległościowe aspiracje młodzieży akademickiej. Dlatego też NZS stał się obiektem propagandowych napaści reżimu, podobnie zresztą jak przed 13 grudnia.

Niemal natychmiast po wprowadzeniu stanu wojennego członkowie NZS, którzy uniknęli internowania, podjęli próbę zorganizowania struktur podziemnych. W Krakowie utworzono Studencki Komitet Obrony Demokracji, a następnie Krakowską Komisję Wykonawczą NZS, rozpoczął również działalność Ruch Oporu NZS. Wszystkie wspomniane struktury, podobnie jak działające w podziemiu inne grupy, wydawały swe pisma, wśród których była „Barykada”, „Gazetka Krakowska”, „Mimo wszystko”...

Organizowano także akcje malowania na budynkach akademików czy uczelni hasel odwołujących się do Zrzeszenia. Popularne były, szczególnie w pierwszych miesiącach stanu wojennego, tzw. parapetówki, polegające na głośnym uderzaniu w parapety okienne akademików na widok przejeżdżających kolumn ZOMO czy w wyznaczonych dniach, m.in. każdego trzynastego dnia miesiąca. Jednocześnie zapalano wtedy w oknach świece, na znak pamięci o pomordowanych w stanie wojennym. Z kolei na przykład w krakowskich, kilkunastopiętrowych akademikach inicjowano wygaszanie świateł w odpowiednich oknach, tak aby powstał znak Polski Walczącej. Uruchomiono także „Radio NZS”,

nadające między innymi na miasteczku akademickim. Studenci licznie uczestniczyli w manifestacjach i strajkach, do których wzywały podziemne struktury NSZZ „Solidarność”, np. 13 maja czy 31 sierpnia oraz 10 listopada 1982 roku – w proteście przeciwko delegalizacji „Solidarności”. Tego dnia odbyła się też demonstracja studencka w okolicach miasteczka akademickiego.

W drugą rocznicę rejestracji NZS – 17 lutego 1983 roku, po okolicznościowej mszy św. w krakowskim kościele oo. Dominikanów, zorganizowano manifestację i wmurowanie tablicy pamiątkowej pod kapliczką Matki Boskiej u wylotu ulicy Jagiellońskiej, obok Collegium Novum UJ, usuniętej jednak szybko przez bezpiekę. Kraków i Wrocław były jedynymi ośrodkami, w których struktury NZS zachowały ciągłość od 13 grudnia 1981 roku do końca lat 80. Największy kryzys dotknął organizację w połowie dekady, kiedy uczelnie opuściły roczniki pamiętające „pierwszy” NZS, a rozmachu nie nabrało jeszcze kolejne pokolenie studentów, które nadało ruchowi nową dynamikę i doprowadziło do jego odbudowy pod koniec lat 80.

Struktury NZS od początku istnienia były rozpracowywane przez Służbę Bezpieczeństwa. Najważniejszym jej zadaniem stało się rozbudowanie agentury w szeregach Zrzeszenia. Udało się to jedynie częściowo, gdyż agentura ta nie była na tyle liczna (co przyznawała w swych raportach sama bezpieka), aby uzyskać możliwość wpływania na podejmowane przez NZS decyzje i w odpowiedni sposób ukierunkowywać jego działalność. Skupiono się zatem na posunięciach nękających i dezintegrujących, w czym miało swe źródło wiele konfliktów w łonie Zrzeszenia.

Stan wojenny i zejście NZS do konspiracji otwały przed bezpieką praktycznie nieograniczone możliwości działania, a jej zadania wobec kadrowych i konspiracyjnych struktur organizacji stały się o wiele łatwiejsze do wykonania. Skuteczność SB była przy tym duża, gdyż większość powstałych w odpowiedzi na wprowadzenie stanu wojennego struktur rozbito, w tym KKW NZS. O efektywności działań bezpieki może również świadczyć liczba konfliktów, a także sporów wybuchających w odradzającym się Zrzeszeniu – przynajmniej część z nich była inspirowana przez SB. Skala rozpracowania NZS przez bezpiekę oraz aktywność i liczba agentury w tym środowisku wymaga jeszcze dokładnych badań.

WOJNA POLSKO-JARUZELSKA

SERWIS INFORMACYJNY SKŁD NCS nr 1

tytuł: "Jama lub utajna egzystencja
"Solidarności" które się trwałszy
nie były tnie jurty na tego otu-
lecia razem zjęte" Czesław
Miłosz

ODEZWA
STUDENCKIEGO KOMITETU OBRONY DEMOKRACJI
NIEZALEZNEGO ZRZESZENIA STUDENTÓW

Postępujący od Wielkiego Sierpnia 1980 roku proces odzyskiwania niepodległości przez Polaków i praw obywatelskich przez Polaków został w tych dniach brutalnie zahamowany. Zastosowana przemoc potwierdziła izolację aparatu partyjno-państwowego, dla którego wypowiedzenie wojny społeczeństwu było ostateczną bronią w celu podporządkowania sobie 36 milionów Polaków. Ukrywana siła i obecność władzy stała się namacalnym faktem. Zamach na suwerenność społeczeństwa jest równoznaczny z pogwałceniem podstawowych praw i swobód obywatelskich. Stan, wprowadzony decyzją wąskiej grupy ludzi, wbrew zamierzalnemu społeczeństwu, wbrew konstytucji PRL i obowiązującym normom prawnym, zmierza do znieolenia umysłów na niespotykaną dotychczas skalę.

STUDENCI!
Aresztowano kilkanaście tysięcy niewinnych osób, zlikwidowano Konstytucyjne swobody obywatelskie, a oddziały milicji po raz trzeci w dniach PRL odciąży strażki do bezbronnych ludzi. Przerwać musi przy tym ogrom cynizmu tych, którzy wypowiadając wojnę Narodowi i uciekając się do mordów z patosem wzywają do nieprzelewania polskiej krwi.

KOLEDZY!
Nikt nie ma prawa decydować o losie polskiego społeczeństwa wbrew jego woli, o rozwiązywaniu niezależnych organizacji, bez zgody tych, którzy je powołali do życia. NSZZ "Solidarność" oraz Niezależne Zrzeszenie Studentów będą istniały tak długo, jak długo w nas samych będzie trwało pragnienie wolności. Walkę o ludzkie i obywatelskie prawa Polaków będziemy prowadzić bez względu na dekrety i rozporządzenia dyktatorów. Oświadczamy, że Niezależne Zrzeszenie Studentów będzie nadal trwać i działać. Jego centralną władzą na terenie Krakowa staje się z dniem dzisiejszym Studencki Komitet Obrony Demokracji NCS.

Żądamy:
- natychmiastowego zniesienia stanu wojennego,
- uwolnienia wszystkich aresztowanych.

RODACY!
Nie dajcie się złamać i zastraszyć!
Nie pozwólcie spacyfikować swich marzeń, pragnień i potrzeb!
Organizujcie się!
Los naszych praw spoczywa w naszych rękach!

STUDENCKI KOMITET OBRONY DEMOKRACJI
NIEZALEZNEGO ZRZESZENIA STUDENTÓW

Kraków, dn. 16 XII 1981 r.

Odezwa Studenckiego Komitetu Obrony Demokracji NCS, 16 grudnia 1981 r. (zbiory FCDCN)

PROTOKÓŁ LIKWIDACYJNY

majątku Niezależnego Związku Studentów opisany w dniu 3 lutego 1982 r.

Podstawa prawna : zarządzenie Nr 4/82 Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie z dnia 22 stycznia 1982 r. w sprawie trybu postępowania z majątkiem organizacji studenckich i związków zawodowych na terenie Uczelni.

Komisja likwidacyjna w składzie :

- mgr Mirosław Osiet - przewodniczący
Kierownik Działu Nauki i Współpracy z Zagranicą
- ppłk rez. Mieczysław Stręk - członek
Specjalista w Kancelarii Tajnej
- Antonina Stal - członek
Kierownik Sam.Sekcji Inwent.
- Ronata Jancarz - członek
sam.ref. w Sam.Sekcji Inwent.

przy udziale mgr I. Cywa - Z-cy dyrektora administracyjnego d/s ekonom. ustaliła w obecności ob.ob. Ryszarda Biesiady b. przewodniczącego KU NZS oraz b.z-cy przewodniczącego KU NZS Tomasza Ciesielskiego, co następuje.

1. Przeprowadzono spis z natury rzeczowych składników majątku znajdującego się w pomieszczeniu 48A przy ul. Podchorążych 2 oraz w pomieszczeniu na parterze przy ul. Grodzkiej 50 wg arkuszy spisowych :

- Nr 26 - przedmioty niestrawne /pokój 48A/
- Nr 27 - przedmioty niestrawne obce /pokój 48A/
- Nr 28 - przedmioty obce /ul. Grodzka/
- Nr 30 - materiały /ul. Grodzka/

Rozliczenie spisów z natury dot. mienia użytkowanego przez KU NZS i objętego ewidencją majątkową w Kwesturze /PN/ wekazuje na zaistnienie braku 6 krzesła.

W świetle złożonego przez mgr J. Wójtowicza - specjalisty d/s gospodarki mieniem w Dziale Administracyjno-Gospodarczym krzesła te zostały z korytarza zabrane do Działu Administracyjno-Gospodarczego-pole spiso-we Nr 32 - "Administracja budynku, Podchorążych 2".

Mienie rzeczowe, będące wyposażeniem lokalu KU NZS przy ul. Grodzkiej 50, jest własnością Administracji Budyńku przy ul. Grodzkiej 50.

W lokalu tym poza w/w mieniem znajdowało się 30 p. papieru maszynowego i powielaczowego oraz 1 nowy dziurkacz /arkusz spisowy Nr 30/.

2. Komisja nie stwierdziła istnienia dokumentów, które mogłyby być podstawą do sporządzenia informacji dot. rozliczenia legitymacji członkowskich oraz dotacji z KKK NZS a także sprawozdania z dochodów i kosztów z działalności statutowej NZS w roku 1981.

Pierwsza strona protokołu likwidacyjnego majątku NZS WSP w Krakowie, 3 lutego 1982 r. (zbiory NZS UP)

Transporter opancerzony przed jednym z budynków AGH,
13 grudnia 1981 r. (fot. Wojciech Kowalczyk)

KOMENDA WOJEWÓDZKA
MILICJA OBYWATELSKA
w Krakowie

Ob. KOKOSIŃSKI ZBIGNIEW
zam. Kraków
ul. Stachowicza 13/54
p-ta _____
Termin dnia 29. XII 1981 r.

08 I dz. 43/81
Dnia 23. XII 1981 r. Miejsce _____ gmina _____
W odpowiedzi należy podać datę i L. dz.

WEZWANIE

Wzywa się Obywatela(kę) do osobistego stawiennictwa
w dniu 29. XII 1981 r. o godz. 9:00
w lokalu Komenda Nocy MO w Krakowie
przy ul. Mogilskiej 109 pokój nr 10224
w charakterze na niezrealizowane
w sprawie nr Del. rok RP 2 13. XII 81
(podać nr RSD lub sygn. akt prokuratorski)

Stawiennictwo obowiązkowe.

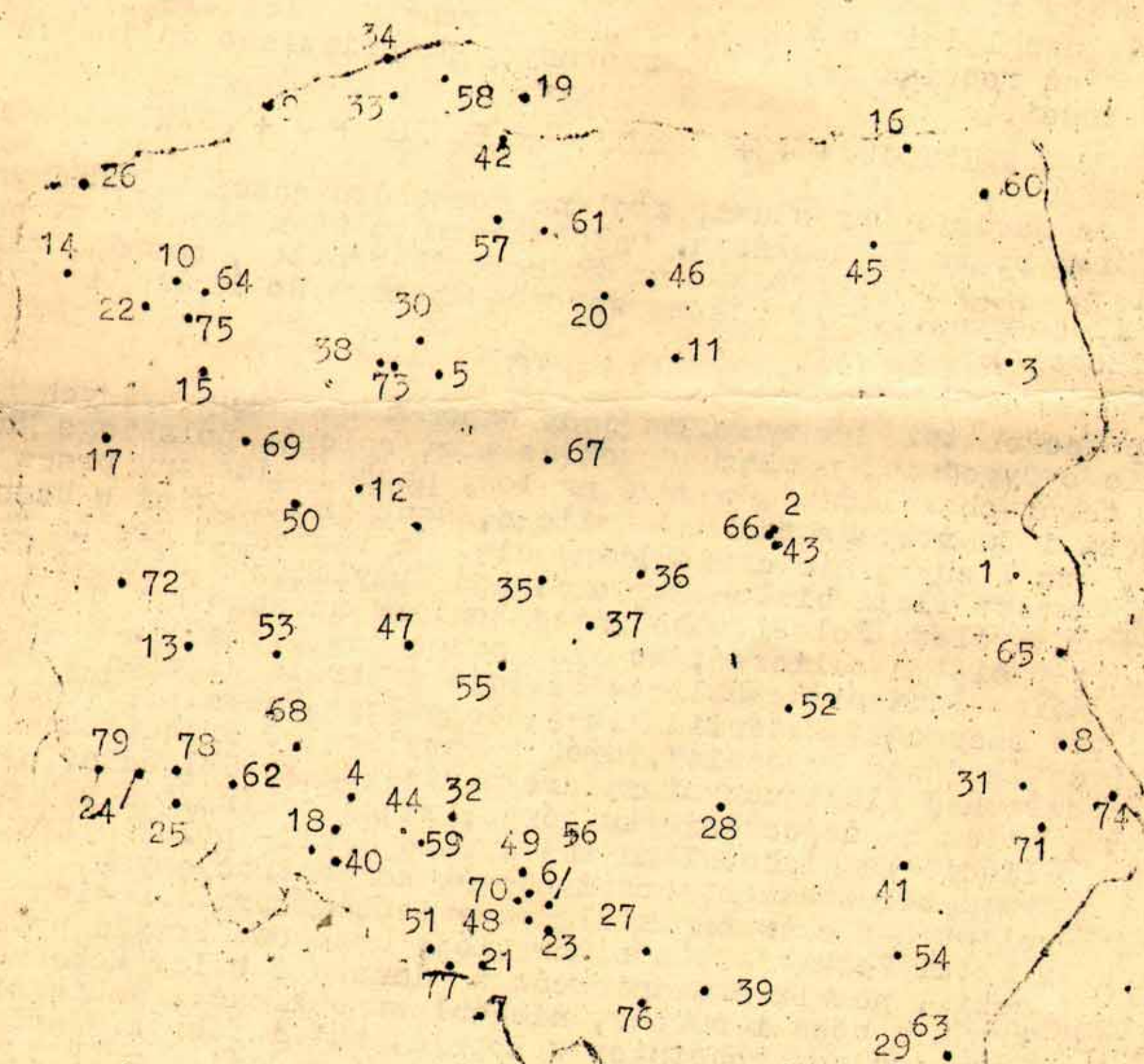
(podpis kierownika jednostki MO)

Ms-13. Drukarnia Nr 1, W-wa. Zam. 278/7716.

Wezwanie na komendę MO działacza NZS z Politechniki Krakowskiej Zbigniewa Kokosińskiego, 29 grudnia 1981 r. (zbiory Zbigniewa Kokosińskiego)

VETO! 125
Kraków
kwiecień 1982

ARCHIWALIA GULAG JARUZELSKIEGO

1. Biaża Podlaska
2. Biażozęta
3. Białystok
4. Brzeg
5. Bydgoszcz-Pordon
6. Łybon
7. Cieszyń
8. Chełm
9. Dąbkówek
10. Drawsko Pom.
11. Driszdowo
12. Gębarzewo
13. Goleniów
14. Golin
15. Głogów
16. Gozów Wlk.
17. Grodków
18. Hel
19. Iława
21. Jastrzębie
22. Jaworze
23. Jaworzno
24. Jelenia Góra
25. Kamienna Góra
26. Kamień Pomorski
27. Kraków
28. Kielce
29. Komańcza
30. Koronowo

Okładka konspiracyjnego pisma „Veto” z zaznaczonymi obozami internowania, kwiecień 1982 r. (zbiory FCDCN)

NCS

STUDENCKA WALKA

OSWIA DCZ ENIE

MY PRZEDSTAWICIELE ŚRODOWISK NIEZALEZNEGO ZRZESZENIA STUDENTÓW

Poznań, Toruń, Wrocław, Krakowskiej Komisji Wykonawczej NZZ, Włocławek, Komisji Wykonawczej NZZ w Warszawie oraz przedstawicieli władz krajowych NZZ stwierdzamy:

1. NZZ istnieje i działa za mimo trudności i represji po 13 XII 81 na większości uczelni powstały konspiracyjne struktury Zrzeszenia. Tworzone są środowiskowe organa koordynujące, funkcjonujące łączność w skali środowiskowej i ogólnopolskiej. Istnieje dalsza konieczność koordynacji działań w skali krajowej. Pełnomocnictwa do reprezentowania Zrzeszenia poza granicami kraju dane członkom grup koordynacyjnych NZZ w Paryżu i Londynie pozostają w mocy. Wyróżniamy podziękowanie za dotychczasową ich działalność.

2. NZZ swoją działalnością przed 13 grudnia 1981 wykazał, że stanowi istotny fakt życia akademickiego jak i społecznego w Polsce, czego potwierdzeniem było m.in. szerokie poparcie społeczne dla programu akcji Zrzeszenia. Podobną rolę do spełnienia mamy dziś. Długość o Belgii, licencji NZZ /5. I. 82/ oparta na wątpliwym podstawa charyzmatycznym uznajemy za akt politycznej zemsty za rewizyjną i bezkompromisową działalność Zrzeszenia. 4. II. 82 w Naczelnym Sądzie Administracyjnym zostało złożone odwołanie od wyżej wymienionej decyzji. Oczekujemy, że decyzje władz w sprawie dalszej działalności NZZ będzie zgodna z ogólnospołecznymi postulatami i zasadą podmiotowości społeczeństwa i wszystkich jego grup. Pełne poszanowanie tej zasady uważamy za konieczny warunek ugody narodowej w Polsce.

3. Warunkami wstępnymi jakichkolwiek dążeń winno być:
a/ odwołanie stanu wojennego,
b/ natychmiastowe zwolnienie wszystkich więzionych, skazanych, internowanych za działalność społeczną,
c/ uznanie legalnej działalności związków, organów organizacji społecznych i NSZZ "Solidarność".

Wyrażamy nadzieję, że autorytet, społeczna rola i zaangażowanie Kościoła dopomogą w realizacji wyżej wymienionych celów i doprowadzą do konsekwencji do porozumienia między Władzą a społeczeństwem.

Cele i formy działalności NZZ podczas stanu wojennego.
Za naczelną zadanie NZZ przyjmować i nadać i przyjmując walkę o demokratyczny kształt życia społecznego w Polsce. W szczególności walkę o wolność i godność środowiska akademickiego, autonomię i samorządność szkolnictwa wyższego.

Za najważniejsze dziś cele uważamy:
- zachowanie tożsamości i integrację środowiska akademickiego, jego więzi z całym społeczeństwem, robotnikami i ich rzeczywistym reprezentantem NSZZ "Solidarność".
- przywrócenie i obronę podstawowych wartości kultury i nauki.
- obronę podstawowych wartości kultury i nauki.
- samopomoc i wzajemną pomoc w ramach środowisk akademickich.
- sprawne prowadzenie akcji samoobrony i solidarności środowisk, - działalność wydawniczą i kolportaż,
- samokształcenie,
- odbudowę samorządnych struktur życia akademickiego,
- pomoc więzionym, internowanym, relegowanym studentom, usuniętych z pracy pracowników,
- przygotowanie się do zdecydowanych akcji protestacyjnych.

11 czerwca 1982
Za zgodnością: Krakowska Komisja Wykonawcza Niezależnego Zrzeszenia Studentów

Miasteczko akademickie w Krakowie, czerwiec 1983 r. (zbiory Artura Kasprzykowskiego)

Oświadczenie środowisk związanych z NZZ określające cele i formy działania organizacji w czasie stanu wojennego, 11 czerwca 1982 r. (zbiory IPN)

Krzyż złożony ze świateł, Dom Studencki AGH (zbiory Adama Kality)

PRZEBIEG AKCJI PROTESTACYJNYCH DNISÓSIŚ NA UCZELNIACH KRAKOWSKICH
Strajk na AGH rozpoczął się tak jak to było ustalone o godz. 10. Już wczesniej studenci opuścili salę wykładową a następnie wyszli przed budynki. Przez ok. 30 min. stali tam manifestując w ten sposób swój sprzeciw przeciwko juncie ponownie rozeszli się do domów. Przed południem na Ip. wrzucono gazy łzawiące. Sprawców tego ekscesu nie zidentyfikowano. Po godz. 14 gaz uniemożliwił prowadzenie zajęć i z tego powodu większość z nich nie odbyła się.

Strajk na MWF Kraków
Ze względu na specyfikę uczelni strajk trwał tylko 15 minut. Podczas zajęć studenci i pracownicy nauki przerywają zajęcia i gromadzą się w hallu głównym uczelni. Audycję nadawaną przez radiowęzeł przez uczelnianą "NS" brutalnie przerwało Studium Wojskowe, puszczając głośną muzykę. Reakcją była natychmiastowa. Zaczęto śpiewać Hymn, Rotę i Żeby Polska Była. Po akcji protestacyjnej wszyscy rozeszli się na zajęcia.

Strajk na AGH
O godz. 10 prawie wszyscy studenci i pracownicy nauki wyszli przed mury uczelni gromadząc się na terenie między budynkami. Przybyli również ci, którzy przy tej porze nie mieli zajęć. Do strajkujących przyłączyli się robotnicy pracujący na sąsiadujących b. uczelnia budowlanych. Wszyscy stali w milczeniu. O 10,30, po czym rozeszli się do domów. Zajęcia rozpoczęły się ponownie o 14. Podobnie przebiegała akcja protestacyjna na UW i innych krakowskich uczelniach.

KRAKÓW
W dniu 10.XI. w godz. wieczornych z Placu Matejki i z Rynku Gł., wyruszył pochód protestacyjny. Nie zatrzymywani przez nikogo ludzie przeszli koło Wawelu, startując pod Jubilat i Alejami do skrzyżowania z ul. Reymonta. Tam część starszych odłączyła się a reszta udała się w stronę miasteczka studenckiego. Dotarli o godz. 19. Do pochodu przyłączyła się duża ilość studentów. Wszyscy razem przeszli ul. Piastowską do ul. Nowojki i dalej ul. Czarnowiec. Skandowano: "Solidarność", "Wolność Lecha", nikt jeszcze nie wiedział o liście Wałęsy i decyzji WRONU o uchyleniu internowania. W manifestacji br. 1. udział duża ilość dziewcząt co było przyczyną faktu iż pochód został rozpryskiwany przez jedną armatkę wodną i dwie pusty budy. Można zarzykiwać twierdzenie, że rozbiło go nie ZOMO lecz panika.

Później pochód "obudował się" ale nie w takiej ilości jak poprzednio. Składali się głównie ze studentów. Dotarli oni do ul. Reymonta skandując: hasła "Chodźcie z nami" usiłowali nacisnąć do udziału w pochodzie swoich

Relacja z akcji protestacyjnej na uczelniach krakowskich, „Kryk”, listopad 1982 r. (zbiory Wojciecha Frazika)

13 czerwca br. nasi koledzy internowani w więzieniu w Załężu k/Rzeszowa podejmą dziesięciodniowy strajk głodowy manifestując w ten sposób żądanie uwolnienia wszystkich internowanych i więzionych po wprowadzeniu stanu wojennego. Głodówka ta jest jednocześnie akcją solidarnościową z głodującymi w Białołęce przywódcami NSZZ "Solidarność".
KKW NZZ w pełni solidaryzuje się z akcją naszych bezprawnie pozbawionych wolności Kolegów.
W związku z tym KKW NZZ zaleca:
1/ W czasie głodówki łączymy się ze strajkującymi i ich rodzinami w modlitwie o pokój i sprawiedliwość w naszej Ojczyźnie podczas Mszy św. 13 czerwca.
2/ W dniach 13 - 22.VI.1982 wszyscy członkowie i sympatycy NZZ powstrzymują się od udziału we wszystkich imprezach rozrywkowych, w szczególności bojkotujemy "Dni Krakowa".
Wierzymy, że wszyscy, którym drogim są ideały, o które walczymy łącząc się z internowanymi, udzielą moralnego poparcia tym akcjom.

Kraków, 31 maja 1982
Krakowska Komisja Wykonawcza Niezależnego Zrzeszenia Studentów

Poniżej zamieszczamy oryginalny tekst oświadczenia wydanego przez grupę inicjującą strajk głodowy w Załężu:
"Dnia 13 czerwca br. w związku z upływem pół roku od ogłoszenia w Polsce stanu wojennego, grupą internowanych w więzieniu w Załężu k/Rzeszowa podejmujemy 10-dniowy strajk głodowy.
Głodówka ta, będąca aktem moralnego sprzeciwu wobec przemocy będzie kontynuacją akcji głodowej podjętej w Białołęce przez przywódców NSZZ "Solidarność" dla poparcia postulatów Episkopatu Polski zwolnienia więzionych i internowanych oraz podjęcia negocjacji pomiędzy Rządem PRL, Kościołem i Komisją Krajową NSZZ "Solidarność". Przystępujący do strajku głodowego apelują do internowanych we wszystkich obozach o przyłączenie się w dniach 13 - 22 czerwca do tej akcji i nadanie jej tym samym charakteru ogólnopolskiego. Zwracają się oni także do wszystkich Polaków o zamianę festowanie w czasie trwającej głodówki Solidarności Narodu Polskiego, w szczególności przez udział w zbiorowych modłach i nabożeństwach w intencji powstrzymania przemocy i rozpoczęcia dialogu społecznego w naszym kraju.

Internowani w Załężu k/Rzeszowa

Studenska karykatura Wojciecha Jaruzelskiego, 1982 r. (zbiory Wojciecha Frazika)

Ulotka z oświadczeniem Krakowskiej Komisji Wykonawczej NZZ w sprawie strajku głodowego internowanych w Załężu, 31 maja 1982 r. (zbiory IPN)

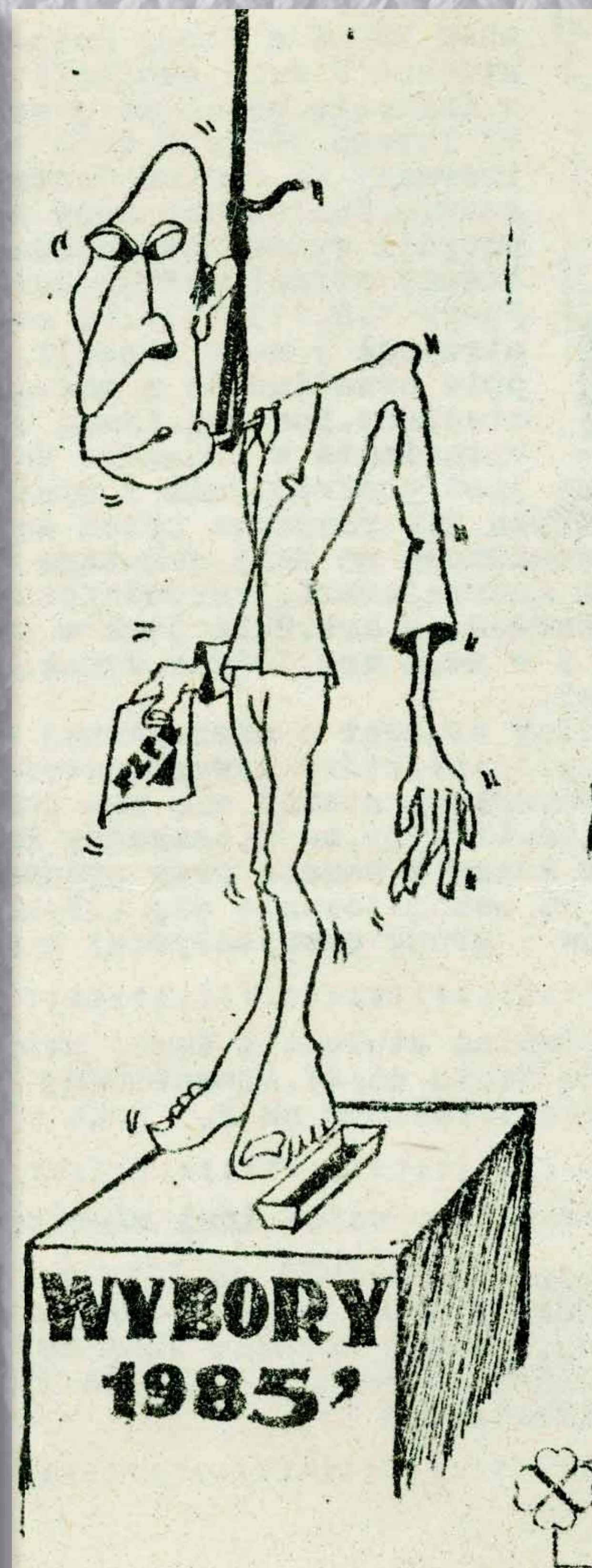

STUDENCKA WALKA

BOJKOT WYBORÓW

RO NZS WZYWA

Ulotki wzywające do bojkotu wyborów z 13 października 1985 r. (zbiory Wojciecha Frazika i NZS UP)

Bogaty Boże, Święty Mocny, Święty a Niesmiertelny
Włogosław odważnym i dzielnym

INDEKS

Pismo Niezależnego Zrzeszenia Studentów N. 7 Kraków XI 1985

OŚWIADCZENIE

w sprawie frekwencji wyborczej w dniu 13 X 1985 r.

Od blisko 4 lat zdelegalizowana organizacja NZS zorganizowana na terenie Krakowa w RO NZS prowadzi działalność na rzecz demokratyzacji życia w kraju, w tym o demokratyzację w szkolnictwie wyższym. Działalność ogólni RO NZS istniejących na 8 uczelniach w Krakowie jest prowadzona we współpracy z innymi NZS "S".

W miesiącu wrześniu RO NZS wydał oświadczenie w sprawie "wyborów" do Sejmu PRL, w którym wezwano studentów Krakowa do bojkotu farsy wyborczej. W dniach poprzedzających "wybory" przeprowadzono akcję plakatowania i ulotkowania na terenie uczelni i akademików rozprowadzając blisko 10 tys. gazetek, ulotek, plakatów i naklejek oraz akcję zrywania rządowych plakatów.

W odpowiedzi na prośbę ogólni NZS "S" studenci wzięli udział w akcji obserwacji punktów wyborczych; wzięło w niej udział około 400 studentów ze wszystkich uczelni. Niezależnie od tej akcji RO NZS zorganizował obserwację części punktów wyborczych, w których głosować mieli studenci.

Pomimo zatrzymania przez SB kilku osób, prowadzenia akcji zastraszania studentów zwłaszcza i roku, rozpuszczania ulotek - fałszywek /akademiki na Czyżynach/, "obywatelskiej" postawy" działaczy ZSP, zaostrożenia dyscypliny oraz kontroli /spisywano osoby wchodzące/ na terenie DS-ów, ciągłej obecności SB-tów i konfidentów na terenie akademików, wkładzie nie udało się osiągnąć zamierzonego celu - wysoka frekwencja wyborcza.

W oparciu o obserwację lokali wyborczych oceniamy, że w "wyborach" wzięło udział około 30% studentów.

Masowym bojkotem farsy wyborczej studenci Krakowa opowiedzieli się za ideałami Sierpnia '80, sprawiedliwością, samorządnością i wolnością, przeciw przemocy i mordom politycznym, przeciw szantażowi wyborczemu generała.

Ruch Oporu
Niezależnego Zrzeszenia Studentów

KOMUNIKAT

Podajemy wyniki prowadzonej 13 października 85 obserwacji lokali wyborczych, w których głosy oddać mieli studenci

Nr KW	Adres Komisji Wyborczej	Kształt	Ilość upraw.	Ilość głoszą.	% biorących udział w głosow.
330	Bydgoska 19A		925	432	46,7 %
331	DS "Nawojka" Reymonta W		825	274	33,2 %
333	DS 4 Reymonta		877	124	14,14 %
334	DS "Olimp"		230	120	52,17 %
335	DS "Akropol"		1460	412	28,2 %
336	DS "Piast"		195	24	12,31 %
195	Bursa Jagiellońska		150	23	15,33 %
145	Akademiki na Czyżynach		1361	241	17,71 %
	Ogółem		6523	1650	25,3 %

Dane uzyskano na podstawie 5-minutowych obserwacji oraz informacji z Komisji. Przy obliczeniach z obserwacji zastosowano metodę interpolacji. W lokalach 336 i 195 sztucznie zaniżono liczbę uprawnionych do głosowania przez niemeldowanie zakwaterowanych studentów. W lokalach 330 i 331 głosowali też "nie-studenci", co zawiżyło frekwencję studencką /od red./.

RO NZS

Oświadczenie Ruchu Oporu NZS w sprawie frekwencji podczas wyborów parlamentarnych w 1985 r., „Indeks”, listopad 1985 r. (zbiory FCDCN)

Tablica upamiętniająca drugą rocznicę rejestracji NZS, u wylotu ulicy Jagiellońskiej, 17 lutego 1983 r. (fot. Stanisław Markowski)

Pacyfikacja manifestacji na Rynku Głównym w Krakowie, 13 maja 1982 r. (zbiory Adama Kality)

NZS

„DRUGI” NZS

W połowie lat 80. w Krakowie nadal działały konspiracyjne struktury Niezależnego Zrzeszenia Studentów. W jego głównym nurcie pojawiły się teraz roczniki, dla których doświadczenie stanu wojennego było bardzo odległe. Najmłodszy przeżył go w szkołach podstawowych, starsi – w średnich. Ci młodzi ludzie nie mieli już żadnych oczekiwań i złudzeń odnośnie do komunizmu – pragnęli dokończenia rozpoczętego po Sierpniu '80 jego demontażu. A stało się to tym realniejsze, iż ZSRS pogrążył się w coraz większym kryzysie wewnętrznym i interwencja w celu obrony interesów rządzących Polską komunistów była dla Sowietów zupełnie nie na rękę. Powodowało to, iż młode pokolenie dostrzegało szansę na zmiany i zdynamizowało działalność opozycyjną, odnajdując w niej pole dla własnej aktywności (np. pacyfistyczny Ruch „Wolność i Pokój”). Wpływało to również na stopniową odbudowę NZS, czego przejawem było między innymi powoływanie nowych międzyuczelnianych oraz uczelnianych struktur organizacji.

W październiku 1986 roku działalność podjęła Krakowska Rada Koordynacyjna. Wyrazem integracji środowiska studenckiego stał się zorganizowany 10 stycznia 1987 roku w Warszawie konspiracyjny II Zjazd NZS, z udziałem delegacji 21 szkół wyższych, wśród nich krakowskich. W podobnym gronie spotkano się 4 kwietnia w Krakowie, powracając wówczas do nazwy Krajowa Komisja Koordynacyjna NZS, a za podstawę działalności przyjmując statut z 1981 roku. Zaakceptowany *Zarys płaszczyzny ideowo-programowej* stwierdzał, iż celem Zrzeszenia jest *niepodległa i demokratyczna Polska*, a jego działalność będą określały *zasady etyki chrześcijańskiej (przy zachowaniu wielości światopoglądowej)*. Przejawem wyraźnego ożywienia organizacji stały się obchody ogólnopolskiego „Dnia NZS” – 17 lutego 1987 roku. Pod sztandarami Zrzeszenia gromadziło się coraz więcej studentów. Jego obecność stawała się coraz bardziej widoczna. Miały na to wpływ zarówno happeningi (organizowane na wzór wrocławskiej Pomarańczowej Alternatywy), jak też manifestacje, akcje ulotkowe, nowe pisma oraz praktycznie jawna już działalność oświatowa. W Krakowie z dużym zaangażowaniem obchodzono 20. rocznicę Marca '68, organizując wiec przed Collegium Novum UJ, gdzie wyjątkową wymowę miał transparent *Urodziliśmy się w 1968*, będący manifestem nowego pokolenia NZS.

Na przełomie kwietnia i maja 1988 roku zastrajkowała Huta im. Lenina, a wśród postulatów pojawiło się żądanie powrotu do swobodnej działalności NSZZ „Solidarność”. Choć nowohucki protest został spacyfikowany przez oddziały ZOMO w nocy z 4 na 5 maja, to hutników wsparło krakowskie środowisko akademickie, które podjęło strajk solidarnościowy na uczelniach, przeniesiony następnie na miasteczko akademickie. NZS stał się organizacją masową. Jako pierwszy w Krakowie jawną działalność rozpoczął Komitet Założycielski NZS UJ, za nim poszły inne uczelnie. Niemal na każdej Zrzeszenie wydawało już w tym czasie swoje pismo, np. NZS UJ „Przegląd Akademicki”, a NZS AGH „Gwarka”. Kiedy w sierpniu 1988 roku ponownie wybuchły strajki, krakowscy studenci wsparli górników w Jastrzębiu-Zdroju, organizując zaplecze informacyjne i poligraficzne, wydając „Codzienną Gazetę Jastrzębską”, a także działając jako łącznicy między strajkującymi zakładami.

Od początku roku akademickiego 1988/1989 krakowscy studenci podjęli akcję bojkotu zajęć ze studium wojskowego. Miała ona najszerzy zasięg w kraju – uczestniczyli w niej wszyscy uczący się. Akcji towarzyszył bojkot zajęć politycznych służących indoktrynacji: nauk politycznych, ekonomii politycznej, języka rosyjskiego. Żądano możliwości ich wyboru – i ją otrzymano.

Odmowa rejestracji NZS jesienią 1988 roku nie zahamowała rozwoju organizacji. Nadzieje na legalizację Zrzeszenia pokładano w przygotowaniach do rozmów okrągłego stołu. Jednak przedstawiciele NZS nie zostali nawet zaproszeni do uczestnictwa w obradach, a jedynie jako konsultanci dopuszczeni do najniższego szczebla negocjacji, tzn. podzespołu do spraw stowarzyszeń i młodzieży. Młodzieńczy nonkonformizm oraz jasno deklarowany antykomunizm nie mieściły się w ramach dialogu części solidarnościowych elit z przedstawicielami komunistycznego establishmentu.

W tle warszawskich rozmów okrągłostołowych doszło w Krakowie do manifestacji, które zakończyły się ulicznymi walkami młodzieży z milicją. Reżim wprawdzie wykorzystał je do propagandowych

ataków na Zrzeszenie, ale była to również forma walki o rejestrację organizacji. 17 lutego 1989 roku – już tradycyjnie – zorganizowano rocznicową manifestację, która została brutalnie rozbita przez ZOMO. Niespełna tydzień później, 23 lutego, zorganizowano happening (bardzo popularny w tym czasie typ manifestacji) z okazji święta armii sowieckiej. Podczas wystąpień między innymi obrzucono jogurtami pomnik wdzięczności armii sowieckiej. Media uderzyły gwałtownie w środowisko akademickie, zarzucając mu *naruszanie sojuszy i bezczeszczenie grobów* czerwoarmistów. Następnego dnia młodzież zebrała się na kolejną manifestację – w proteście przeciwko brutalnej interwencji ZOMO 17 lutego. Kilka tysięcy przybyłych studentów ponownie zaatakowała milicja, co doprowadziło do regularnych walk ulicznych, w których rannych zostało wiele osób (oficjalny komunikat podawał, że poszkodowanych zostało 74 milicjantów, a zniszczeniu uległo kilkadziesiąt milicyjnych samochodów). Odpowiedzią NZS było ogłoszenie na UJ strajku okupacyjnego, z czego jednak wycofano się pod presją władz uczelni. Uznane to zostało za kapitulację przedstawicieli uniwersyteckiego NZS. Efektem była krytyka części środowiska, demonstracyjne niszczenie legitymacji Zrzeszenia i poważny konflikt w największej uczelnianej organizacji NZS UJ, a w konsekwencji zmiana jej władz. Tymczasem postanowienia kończące obrady okrągłego stołu, zwłaszcza odnośnie do rejestracji Zrzeszenia czy ustawy o szkolnictwie wyższym, zawiodły studentów. W trakcie trwania rozmów okrągłostołowych podjęto jeszcze jedną próbę rejestracji, która zakończyła się fiaskiem. Niezależne Zrzeszenie Studentów domagało się rejestracji na podstawie statutu z 1981 roku. Ponadto opracowana przy okrągłym stole ustawa o stowarzyszeniach uniemożliwiała zarejestrowanie organizacji o podwójnej osobowości prawnej, a taką właśnie miał NZS na podstawie starego statutu. Na tym tle doszło do sporów w samym Zrzeszeniu – m.in. środowisko warszawskie gotowe było pójść na duży kompromis, czemu przeciwne były inne ośrodki, w tym Kraków.

Wobec zaistniałej sytuacji NZS nie podpisał końcowych ustaleń okrągłego stołu, a 20 kwietnia 1989 roku ogłosił dzień *protestu młodego pokolenia*. Jednocześnie – w proteście przeciwko postanowieniom okrągłostołowym oraz ugodowej postawie kierownictwa „Solidarność” – Zrzeszenie nie poparło solidarnościowych kandydatów w wyborach do sejmu kontraktowego, zostawiając przy tym swoim członkom prawo swobodnej decyzji w kwestii zaangażowania się w kampanię wyborczą, w którą wielu działaczy NZS postanowiło się jednak włączyć.

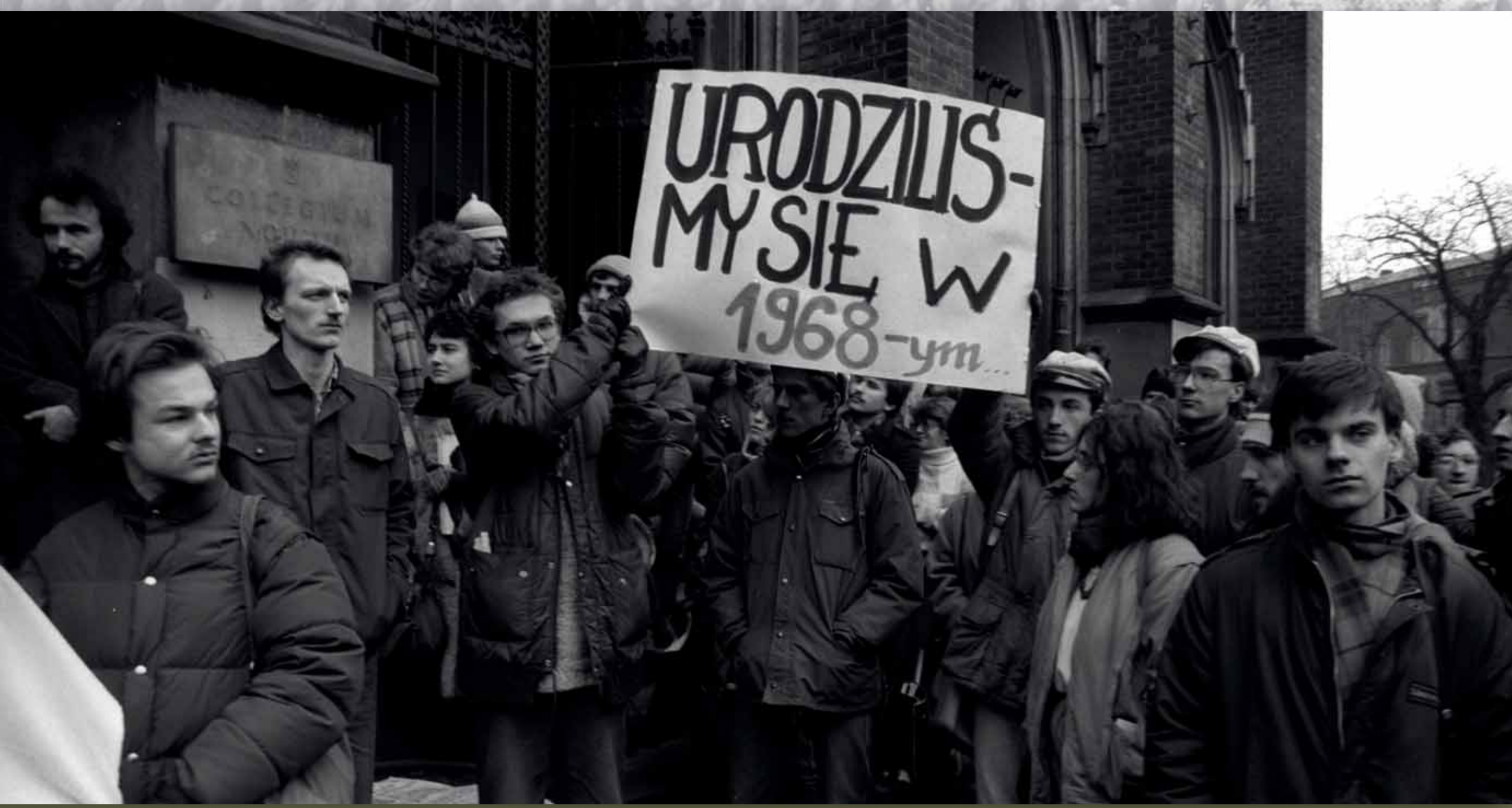
W połowie maja 1989 roku doszło w Krakowie do trzydniowych manifestacji i walk ulicznych z milicją. Rozpoczęły się one 16 maja od demonstracji pod konsulatem sowieckim, pod hasłem *Sowieci do domu!* Demonstracje przerodziły się w walki – milicja zatrzymała czterdzieści osób. Następnego dnia młodzież ponownie ruszyła pod konsulat i znajdujący się w pobliżu komitet krakowskiej PZPR. Starcia objęły centrum miasta i zakończyły się dopiero po mediacji przedstawicieli „Solidarność”, którzy doprowadzili do wycofania się ZOMO (w oficjalnym komunikacie podano, że zniszczeniu uległo dziewiętnaście pojazdów milicyjnych). Nazajutrz odbyły się jeszcze większe manifestacje, ewidentnie świadczące o antykomunistycznych nastrojach wśród młodzieży, znacznie odbiegających od ducha ugody i porozumienia właściwego wówczas kierownictwu „Solidarność”.

Tymczasem na podstawie zmienionego statutu NZS po raz kolejny złożył w sądzie wniosek o rejestrację, wbrew opinii części środowiska, co zakończyło się wystąpieniem z KKK NZS między innymi reprezentantów Krakowa. Brali oni pod uwagę rejestrację indywidualną na szczeblu wojewódzkim, na podstawie statutu gwarantującego osobowość prawną komisjom uczelnianym NZS.

Latem 1989 roku podjęto kroki zmierzające do zjednoczenia. W pozostającym poza strukturami kierowniczymi Zrzeszenia Krakowie wciąż domagano się cofnięcia decyzji z 5 stycznia 1982 roku o rozwiązaniu NZS – żądanie to popierało dziesięć procent studentów. Z kolei w listopadzie 1989 roku zarejestrował się indywidualnie lubelski NZS. Dopiero jednak uchwalenie nowej ustawy o stowarzyszeniach, która akceptowała podwójną osobowość prawną, pozwoliło w 1990 roku zwołać Zjazd Zjednoczeniowy NZS. Zaczął się nowy etap działalności Zrzeszenia – w wolnej Polsce.

URODZILIŚMY SIĘ W 1968!

Demonstracja studentów przed Collegium Novum UJ w rocznicę Marca 68; od lewej: Marek Kurzyniec, Robert Dwornik, Jerzy Roś, Paweł Chojnacki (trzymając transparent, z lewej), Andrzej Kowalewski, Marcin Mamoń (trzymając transparent, z prawej), Agata Mamoń, Aleksander Waśko, Paweł Rojek, Artur Then, Paweł Misior, 8 marca 1988 r. (zbiory FCDCN)

Manifestacja krakowskich studentów idąca na miasteczko akademickie, plac Wolności (obecnie plac Inwalidów), 24 lutego 1988 r. (zbiory Marka Bika)

Działacze NZS WSP przed budynkiem uczelni podczas obrad Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 21–22 kwietnia 1988 r. (zbiory Henryka Głębockiego)

SOLIDARNI z HUTNIKAMI

STRAJK STUDENCKI TRWA

Ulotka NZS UJ informująca o strajku solidarnościowym z robotnikami Huty im. Lenina, maj 1988 r. (zbiory Artura Kasprzykowskiego)

„Przegląd Akademicki” NZS UJ, 7 marca 1988 r. (zbiory FCDCN)

„Poczta NZS”, 1988 r. (zbiory Teodora Gąsiorowskiego)

Strajk studentów UJ; na zdjęciu (z prawej) Artur Kasprzykowski, maj 1988 r. (zbiory Artura Kasprzykowskiego)

KRUSZENIE MURU

MON - precz ze SZKOLNICTWA! do studentów KRAKOWA!

Upływa piąty miesiąc permanentnego bojkotu zajęć Studium Wojskowego. Jego efektem jest zobowiązanie min. Samsenowicza do wprowadzenia przedstawicieli bojkotujących studentów do składu sejmowej Komisji Legislacyjnej zajmującej się nowelizacją ustawy "O powszechnym obowiązku obronności kraju".

Przedmiotem jej prac ma być między innymi likwidacja placówek MON w całym systemie szkolnictwa i gruntowna reforma szkolenia wojskowego absolwentów szkół wyższych.

Odpowiedzią na zaistniałą sytuację ze strony studentów prowadzących akcję, był akt dobrej woli w postaci zawieszenia okupacji budynków SW Uniwersytetu Jagiellońskiego i Politechniki Krakowskiej.

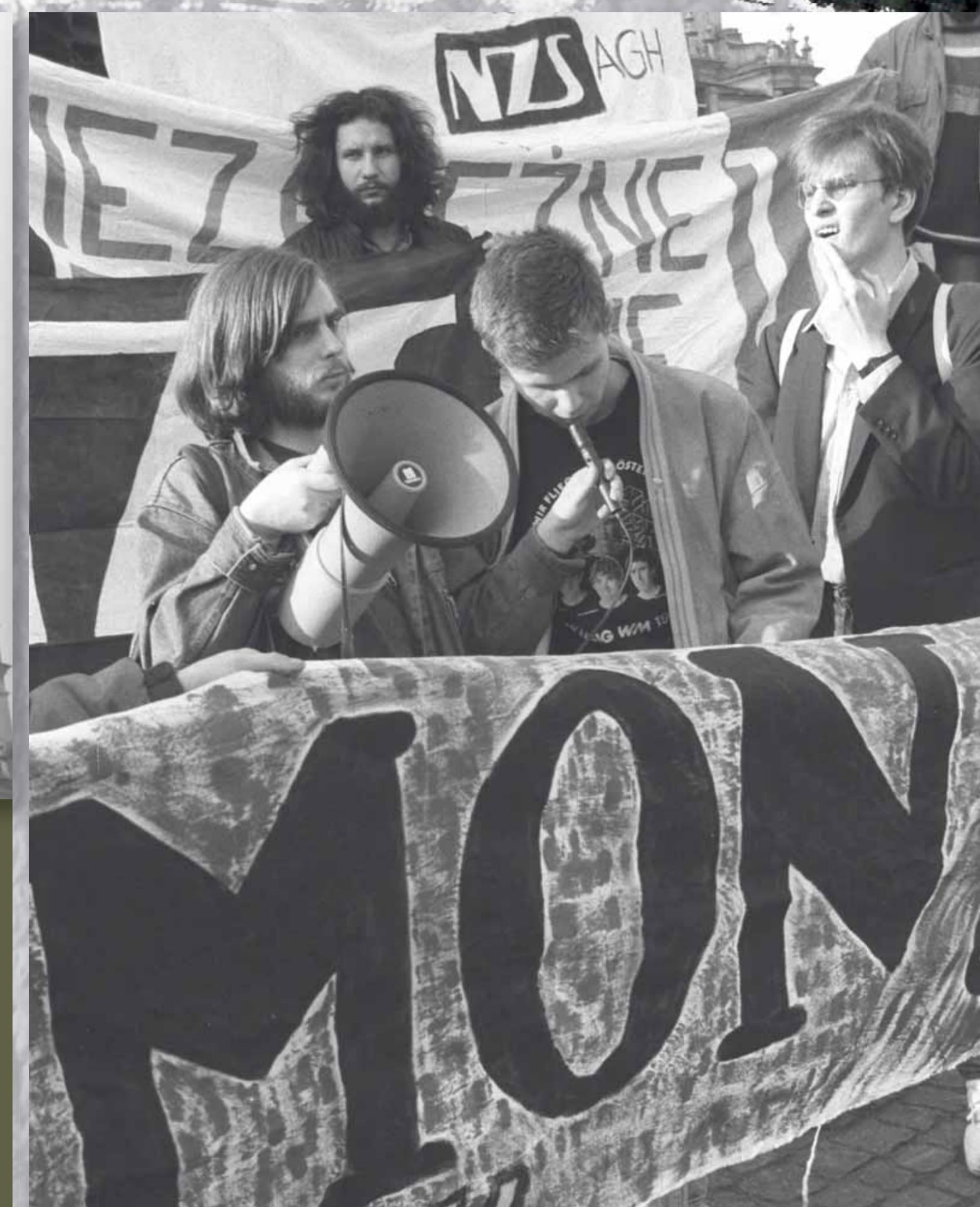
Ze względu na próbę manipulacji środowiskiem studentów przez Krajową Komisję Koordynacyjną Niezależnego Zrzeszenia Studentów, która może doprowadzić do wycofania się MEN-u z wcześniejszych zobowiązań, wzywamy studentów do kontynuowania protestu. Bojkot zakończy się w chwili ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy przez Sejm zgodnie z aspiracjami środowiska.

KOMITET KOORDYNACYJNY AKCJI BOJKOTU

Andrzej Długosz, Jan Gębski, Marek Kurzyniec, Dariusz Piekło, Sławomir Smoliński, Urzekorz Surdy, Marek Walencik

Manifestacja przeciwko studium wojskowemu, Kraków, październik-listopad 1989 r. (fot. Andrzej Stawiarski, zbiory FCDCN)

Ulotka krakowskiego NZS w sprawie bojkotu studium wojskowego (zbiory Wojciecha Frazika)

Happening studentów na Rynku Głównym w rocznicę powstania PZPR, 15 grudnia 1988 r. (zbiory Henryka Głębockiego)

STASZEK PYJAS

student UJ zamordowany przez SB

Rocznicowa Msza w Jego intencji odbędzie się o godz. 9.00 w Kościele OO Dominikanów 14.V.br. Przychodzimy wszyscy ubrani na czarno.

NZS

Ulotka informująca o mszy św. w rocznicę zamordowania Stanisława Pyjasa, 14 maja 1989 r. (zbiory Henryka Głębockiego)

Bojkot studium wojskowego na AGH, czerwiec 1989 r. (fot. Andrzej Stawiarski, zbiory FCDCN)

Od lewej: Krzysztof Kornaś, Dariusz Walusiak i Tomasz Stępniewski, przed krakowskim kościołem oo. Dominikanów po mszy św. za Stanisława Pyjasa, 14 maja 1989 r. (fot. Andrzej Stawiarski, zbiory FCDCN)

Brama kamienicy przy ulicy Szewskiej 7 w Krakowie – miejsce odnalezienia ciała Stanisława Pyjasa; przemawia Jerzy Jajto-Pachota, megafon trzyma Tomasz Stępniewski, transparent trzymają Krzysztof Kornaś i Dariusz Walusiak (z prawej), obok niego Zdzisław Przytuła; wśród zgromadzonych widoczny m.in. Maciej Korcuć (pierwszy z lewej), 14 maja 1989 r. (fot. Andrzej Stawiarski, zbiory FCDCN)

Manifestacja NZS na Rynku Głównym w rocznicę śmierci Stanisława Pyjasa; od lewej: Krzysztof Kornaś, Dariusz Walusiak, Paweł Graś, Tomasz Stępniewski, 14 maja 1989 r. (fot. Andrzej Stawiarski, zbiory FCDCN)

REWOLUCJA PO KRAKOWSKU

Zamieszki w Krakowie, 17-24 lutego 1989 r. (fot. Andrzej Stawiarski, zbiory FCDCN)

Walki uliczne z milicją i ZOMO, maj 1989 r. (fot. Andrzej Stawiarski, zbiory FCDCN)

SPRAWOZDANIE NZZ-u WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ W KRAKOWIE
 "Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewniła obywatelom wolność słowa, druku, zgromadzeń i wieców, pochodów i manifestacji" / Art. 83 § 1. Konstytucji PRL /

Pravo to od czterdziestu lat nie jest respektowane przez komunistyczne władze PRL, które w naszym chorzy umyśle - stojąc pod dyktando konstytucyjnego. Ostatnio znów mieliśmy przykład łamania tego konstytucyjnego. Brutalne rozbijanie przez milicję studenckich manifestacji na pewno nie służy budowaniu porozumienia. Przykroca nam niech będą dobrze znane wydarzenia z 17. i 24. lutego.

Jednocześnie w środkach masowego przekazu prowadzona jest, zakrojona na szeroką skalę, akcja oskalowania środowiska akademickiego, a szczególnie studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ta perfidna manipulacja nie omijała - do jest szczególnie oburzające - pracownikó, dydaktycznych Uniwersytetu. Jest to działanie paraliżujące i bardzo dobrze nam znane z przeszłości. Wobec postępowania komunistów. Zastanawiającym jest również fakt, że właśnie podczas obrad Okrągłego Stołu pojawiła się milicja, która w podobnych wypadkach ostatnio nie interweniowała. Jako że służb porządkowych są w klanliwy sposób relacjonowane w środkach masowego przekazu.

Żądamy zaprzestania klanliwej propagandy przez podległe komunistom środki masowego przekazu oraz omaganą się podjęcia do publicznej wiadomości prawdziwego przebiegu zdarzeń.

Jednocześnie by nie dać władcom okazji do ponownej sankcji - prosimy studentów o zaprzestanie do 6. marca 89 r. jakiegokolwiek manifestacji ulicznych - co nie oznacza wcale zaprzestania wszelkich form protestu.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

22 lutego odbyło się spotkanie przedstawicieli NZZ-u, KZZ Solidarności i Samorządu WSP. Przedyskutowano m.in. sprawę utworzenia biblioteki wydawnictw niezależnych na naszej uczelni. Podjęto czekanie dążące do realizacji tej idei.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

NZZ WSP osiągnęło Komitetu i Pomocy dla Operacji Demokratycznej przy Kongresie Polonii Amerykańskiej z 15 USD.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Od 27 lutego w pokoju Samorządu Studenckiego pełniona są dyżury NZZ-u. Zapisy, odbiór legitymacji, informacja o godzinie w godz. od 11-13.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Po ośmiu latach w Krakowie - w ramach WSP, wznowiła działalność Wolna Wszechnica Humanistyczna. Z 30 lutego odbyło się inauguracyjne wykład Ojca Królczyńskiego pt. "Wódz umarł" - Janek "Wódz Umarł" - Dóg

Wykład spotkał się z ograniczonym zainteresowaniem słuchaczy. Potwierdzeniem tego niech będzie fakt, że nie wszyscy chętni mogli posiedzić się w auditorium. Uczelniana Rada Samorządu zaprasza na kolejne wykłady, które poprowadzą, między innymi:

prof. Łużyński	prof. Riechner
prof. Szczerbowski	prof. Gierowski
prof. Brodzki	red. Wilkowiec

Oświadczenie NZZ WSP w Krakowie w sprawie brutalnej akcji milicji 17 i 24 lutego oraz tendencyjnych relacji z tych wydarzeń prezentowanych w środkach masowego przekazu (zbiory FCDCN)

Demonstracja pod konsulem sowieckim, 16 maja 1989 r. (fot. Andrzej Stawiarski, zbiory FCDCN)

OŚWIADCZENIE

Wyniki obrad "okrągłego stołu" nie rozwiązały żadnego z istotnych problemów młodego pokolenia. Polskie uczelnie nadal nie mogą korzystać z pełnej autonomii, szkoły pozostają narzędziem indoktrynacji politycznej, dobra wypracowana przez robotników marnotrawione są na antyspołeczne cele. Jesteśmy nadal pozbowiani swych suwerennych praw.

20 kwietnia jest dniem ogólnopolskiego protestu młodego pokolenia.

Żądamy:

- legalizacji NZZ
- reformy systemu edukacji narodowej
- zaprzestania militarystyki społeczeństwa
- wolność zrzeszania się
- uspołecznienia środków przekazu.

Wzywamy wszystkich do uczestnictwa w wieceu, który odbędzie się 20. IV. 1989 r. o godzinie 15⁰⁰ pod pomnikiem Adama Mickiewicza w Rynku Głównym.

Studentzi uczelni krakowskich przyjdą na miejsce wieceu w marszu gwiazdzistym.

Spotykamy się o godzinie 14³⁰.

Uniwersytet Jagielloński pod Collegium Novum
 Akademia Sztuk Pięknych, Akademia Ekonomiczna, Politechnika Krakowska, Akademia Medyczna, Akademia Muzyczna - Plac Matejki
 Akademia Górniczo-Hutnicza, Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Akademia Rolnicza - Gmach Zootechniki AR przy Al. Mickiewicza

Tylko zdecydowana presja zmusi władzę do respektowania naszych praw.

Wykażmy naszą jedność,

KRK. NZZ
 AS WIP; KPN; FMW

Kraków, dnia 13. 04. 1989 r.

MIDANKI Z WALK

Grupa ok. 10 osobow utworzona drzewo do katedry Dominikańskiej. Po drodze do wsi w kierunku św. Józefa. Kłódkę odprawiał nasz dw. wódz przelotowy petard z gazem. Podczas odrotu demonstracji skłapali odzież, których rozebrano i odtawiono do zakrycia. Do niewoli dostali się m.in. J. Kłódkę, który ze swoją relacją dla "OK" w "Sierpcu" na starcie sierpcu /a dokumentu natrępnego wyniku, że jest szeregowiec, natomiast w "OK" występuje jako starszy szeregowiec. Działalność dostarczyli demonstrantom wody o cetero do przesyłka oszu.

22.05. odbyło się natężone spotkanie Senatu Uniwersyteckiego w sprawie wyrażenia o poprzednich dni. Okazało się, że: tow. Kłódkę, podjętym. W "określe" pracownicy wyrażają się studentami /a nie ledziennymi wyrażają. Nawiązka zatrzymanych studentów przy P.K. - z tymi studentami - ... nie na nity na og. ożwiolenia", tow. Hamański całą wiarę ze zajął. Śmiało obrony PRL.

W oświadczeniu Porozumienia Samorządów Studenckich czytamy w sprawie przestępstwa o -porządkowych, politycznych a także dążeń, se -skryptycznych uwagami ze Komisji Wydziału wojak radzieckich z terytorium Państwa Pol -skiego. /.../

Owsiak

W dniu 17.05. odbyło się posiedzenie Krajowej Komisji Koordynacyjnej NZZ w Krakowie. Poistnie zgłoszenia kwalifikowanej ilości wotum separ -ratne od decyzji Zjazdu. Stwierdzono szereg -nych przesłanek. Zebrania członków NZZ na po -szczepin i wiceprezesa. Delegat Wszechnicy -ożwiolenia i Włodziana nie spotkali się na wyce -kanie porodu a legalizacji z tytu. W/g infor -macji otrzymanych od członków Komisji, od -des ten Jezawa w tym tygodniu doprowadzi do rejeztracji na sześciu województwach w o -parciu o staliat ograniczający osobowość prar -na Komisji Uczelnianych NZZ. Podobnie króki napowiadali inne oddziały. Kraków, 16.05.1989. Wiersz i sielce na znak protestu wystąpił z KKK NZZ.

19.05. o godz. 19.30 pod gm -nikami Mickiewicza odbył się wice prezyd -broszy KPN z udziałem J. Moskalińskiego oraz ka -ndydatów konfederacji w wyborach do senatu. Zgromadziło się ok. 3000 osób, przeprowadzono -obórke na fundusz wyborczy KPN. Na wieceu J. Mos -kalowski w imieniu uniwersyteckiego WSP otrzymał od -władzenie potępiające prowokacyjne zachowa -nie iłi militeryjnych podnoszą ostatnich zdarze -nia. W tym celu kilkunastu osob z okrzy -kami "Sowioci 80 dom" skierowała się w kie -runku konsulatu. Jednak w wyniku stanowczej -interwencji członków KPN inicjatywa ta ule -ska rozwinąć. Przez cały czas trwała wie -cu wokół zryku zostały zgromadzone duże od -działy ZOMO.

18.05. zatrzymano 13 osob, policjanci. Patyna -petarda w twarz, Anna Lipowicz, M. Mular -czyk, W. Polanski, Z. Kosiński, M. Chrabowski, P. Paszkowski, B. Wójcik - wstąpił policji patka -si, P. Kędziarski - petarda w skroni, D. Kamiń -ski - petarda w skroni, A. Jłowak - petarda w oko, Beata Nowak - pobity palcami i kopytami, T. Ciołek - petarda w nogę, B. Kalinowski, W. Stawowiak, W. Kostrz - pobity palcami, P. Pa -tertrak - uderzony petardą, S. Wóral - petarda w oko, K. Nawro - pobity palcami, T. Stępniew -ski - petarda w twarz, Z. Kosiński - petarda w głowę i pobity palcami, A. Olesianca, R. Jarowski - pobity palcami, J. Wiśniewski, M. Cwiklikowski - pobity palcami i stopami. Za -trzymani m.in.: J. Szarowata, M. Kiełk.

Relacja z zamieszek majowych w Krakowie, „Przegląd Akademicki”, 24 maja 1989 r. (zbiory FCDCN)

Wezwanie do ogólnopolskiego protestu młodego pokolenia, 13 kwietnia 1989 r. (zbiory IPN)

REWOLUCJA PO KRAKOWSKU

Kraków, 22.01.90r.

OSWIADCZENIE

W dniu dzisiejszym rozpoczęła się okupacja budynku KK PZPR przy ulicy Solskiego 43. Celem okupacji jest zwrot społeczeństwu bezprawnie zagarniętego przez PZPR majątku narodowego, a w szczególności przekazanie budynków: KK PZPR przy ul. Solskiego dla Akademii Muzycznej oraz budynku przy ul. Garbarskiej dla UJ.

Okupacja prowadzona jest przez następujące organizacje: Front Antykomunistyczny, KPN, NZS oraz FMW.

Akcja będzie prowadzona do czasu podpisania porozumienia na mocy którego majątek PZPR nie zostanie przekazany nowej partii komunistycznej powstałej po rozwiązaniu PZPR, lecz zwrócony społeczeństwu.

KU NZS AGH
KU NZS AMuz.
KU NZS UJ
KU NZS WSP

PS. Okupacja budynku KK PZPR została zakończona o godz. 22.45 po oficjalnym przekazaniu budynków przy ul. Solskiego i Garbarskiej władzom miasta. Decyzję o tym podjęła egzekutywa KK PZPR. Tak więc, nasza jedenastogodzinna akcja została zakończona pełnym sukcesem !!!

Ulotka informująca o przebiegu i celu akcji zajęcia gmachu krakowskiej PZPR przy ulicy Solskiego (obecnie św. Tomasza), 22 stycznia 1990 r.
(zbiory FCDCN)

Okupacja budynku PZPR przy ulicy Solskiego (obecnie św. Tomasza), 22 stycznia 1990 r. (fot. Aleksander Korolewicz)

NZS